27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7317 19 ՄԱՅԻՍ 1910 ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 Juin 1910 27 année N. 7317

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

Գրութիւնք եւ չեն տրուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ՄԵՐ ՕՐԱԹԵՐԹԵՐԻ ՄԻ ՊԱԿԱՍ ԿՈՂՄԸ

Թէ ի՞նչ է պատճառը, դրա մասին առ այժմ չենք առարկում, բայց որ իր պակասութեամբ աչքի է ընկնում, դա ևս փաստ է, որ մեր Պոլսի թերթերի մէջ կարծիքների փոխանակութեան՝ միահամուռ այժերով հարցերը լուծելու, դէթ մի որոշ եզրակացութեան յանգելու մասը —Մամուլի բաժինը— չկայ։

Անշուշտ մենք չենք չահագրգռւում խօսելու յեղափոխական-հակայեղափոխական կուսակցութիւնների մասին, որոնք, համարեա, զուրկ էին բանակուռի յատկութիւնից և որոնց ուղղակի «լրագրական սոպայակութիւն» անունը կարելի կը լինի ասել, որովհետեւ այդ հայհոյական կուսակցութիւնների մէջ ընթերցողը մի որոշ, գիտական հիմքերի վրայ դրած փաստագիր չտեսաւ, այլ միմիայն մռքերի պղտորում, դրութիւնների մթադնացում։ Եւ որ ցաւալին է, այդ՝ եթէ կարելի լինի այսպէս ասել, բանակռիւների մէջ ինդրի էութիւնը կորսնում էին հայհոյանքների տարափն ու կարծիքների քամահարումը։

Սակ Արեւելքը հրապարակի վրայ է դնում Ընդ. Ոս. Համագումարի հարցը, և մենք հարիւրին ինոսուն հաւատացած ենք, որ թերթերը նոյն իսկ չպիտի հեռաքրքրուին այս կենսական հարցով, չպիտի իրենց բուռն թափով թեր կամ դէմ դիրքի մէջ մնան։ Սակայն երանի մենք մեր յուսահատութեան մէջ խաբուած լինինք։

Բայց մեր օրաթերթերի պակաս կողմը ակնարկելով, մեր միտքը բոլորովին ուրիշ կողմ է ուղղուած, իսկ այս վերոգրեալները սկսմայ հրապարակ ընկան։

Ներկայումս Կովկասի հայ մտաւորականութիւնը, տեղական թերթերի գլուխ անցած, արդէն քանի ամիսէ զբաղւում է այն տեսակ խնդիրներով, որոնք համահայկական բնոյթ ունին, որոնք նոյնքան են վերաբերում Կովկասահային օրքան և Ցաճկահային, և Պարսկահային և գաղութների Հայերին։

Նրանք, Կովկասահայերը, մեր մասին մտածում են, մեզ համար դրութիւններ են ստեղծում, մեր անունով խնդիրներ են յուզում, սակայն, մենք թէեւ հայութեան ամենամեծ հատուածը, այդ հրապարակ բերուած իրերի մասին նոյն իսկ տեղեկութիւն անգամ չունինք։

Օրինակի համար, ահաւասիկ այն խնդիրներից մէկ երկուսը.

1. Այբբենական տառերի փոփոխութիւնը, որ կովկասում մկրտուել է «վեվական և հիւնական կարգ» անունով, այսինքն վեվի հնչիւն ունեցող տեղը անպատճառ վ տառը պիտի գրել օրինակ. անիվ, աղնիվ, Եվրոպա, Աստված, կատվի, նվեր, ավեց։ Այլն, Հիւնը (ւ) գրել այն հնչիւնների տեղ, ուր հնչում է օրինակ, ֆրանսիական u տառը Նոյնպէս ի և յ, ե և է տառերի զուտ մասին։

2. Լեզուի կանոնաւորման իրնդիրը, այն է սրբագրել քերականական և ոճաբանական տարանմանութիւնները, որից հետեւում է՝ արեւելեան և արեւմտեան բարբառների միօրինակութեան, դէթ իրար հասկանալու չափ, վերածելու ջանքը, որպէս զի ազգի բաժան բաժան մասերի նգզեպէս իրար հետ միացման, որով նրանց պատմա-անհատական կեանքի ներքին թափի զարգացման յայտաբերը հղօրանայ։

Սոյնանման շատ խնդիրներ կան, որ յուզում են Կովկասահայ մամուլի մէջ, որոնցից ոչ թէ մեր հասարակ ժողովուրդը, այլ նոյնիսկ մտաւորական մասը տեղեակ չէ, ուրախութեամբ այդ խնդիրները չեն անդրադառնում մեր թերթերի մէջ ու չեն տարուում, թէեւ՝ որպէս աւելի մեծ հատուածի օրգաններ, իրենց իրաւունքի և մեծ ձայնը ունին թեզերի լուծման հարցի մէջ։

Հոգեկան մերձեցման կապը և մանաւանդ իրաւունքի խնդիրը սիրում է մեզ առնչութիւն պահպանել այս տեսակ հարցերի մէջ կովկասեան եղբայրների հետ, ապա ուրեմն, մեր թերթերի այս անտարբերութիւնը այնքան էլ չատապոլի չէ։

Մեր թերթերի այս պակաս կողմը ցաւ է առաջ բերում, մանաւանդ երբ այս յուզող օրակարգերին տեղեկութիւն չունենալու համար, չեն մասնակցում մեր ձեռնհաս անձերը, որոնց ձայնը, որքան էլ որ լինի, կարող է ազդել խնդիրը լրջօրէն եզրակացութեան յանգնելու վրայ։

Արդեօք այս պակասը կը լրացուի։ Յոյս ունինք։

ՓԱՐԱՄԱԶ

ՅԱՂԱԳՍ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԱՓԿԱՍՏՈՒԹԵՆ

Երբ այքի առջև կը բերենք Արեւմտեան Եւրոպայի և մասնաւորաբար Սպանիոյ կիսավայրենի բարքերը, անկարելի է չհիանալ մեր Թուրքիոյ ժողովրդին ծայրայեղ զգայնութեանը, բարքերու փափկութեանը ու ողորկ կակղութեանը վրայ որ անշուշտ արդիւնք է դարաւոր ու շարունակական քաղաքակրթութեան մը, միայն սոնց՝ ցեղական ընդծին քաղցրաբարոյութեան մը։

Ամենափոքր զրկանք կամ անիրաւութիւն մը, որ և է պատճառաւ թափուած արիւն մը, անմիջապէս կը յուզէ, վեր ի վար կ'ընէ Թուրքիացիի սրտին փափուկ թելերը, անոր աղիքը կը գալարէ, ու ան կը դառնայ անիրաւուածին կամ զոհեալին անյողդողդ պաշտպանը, անոր թիւն ու թիկունքը, հոգ չէ թէ անիրաւուածը անանական այս կամ այն ցեղին ու սեռին պատկանի։

Եւրոպացի կիսավայրենի ժողովուրդները անկարող են ըմբռնելու արեւելեան այս փափկասութիւնը և ասիկա չատ բնական է երբ ինկատ առնենք թէ անոնք դեռ հազիւ հազար հինգ հարիւր տարիէ ի վեր, մտած են քաղաքակրթութեան ճամբուն մէջ և տակաւին չեն կրցած յղկուիլ ու իրենց վրայէն թօթափել վայրագ ու արիւնախնամ բնազդները։

Նոր պատճառ երկու փոքրիկ իրողութիւններ վերջերս անգամ մը ևս չեշտեցին բարուց այն մեղրանոյշ քաղցրութիւնը որ կարծես Թուրքիացիին մէկ երկնատուր օժիտն է։

Բարբարիկ Եւրոպայի կոյր հետեւողութեամբ երբ Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը փողոցի չուներուն դէմ հալածանքը կազմակերպեց և ձեռնարկեց այդ խեղճ կենդանիները ժողովել ու առնիլ արգելափակել Թօփ Ռափուի դուրսը, միանամուռ բողոքի ձայներ բարձրացան արդարաբէր կուրծքերէ և շատեր չգոնանալով միայն պշառնական ցոյցերէ՝ նոյն իսկ փութացին այդ հէգ ու հալածական անասուններու պաշտպանութեան, զանոնք աքսորավայր փոխադրող կառքերը կեցուցին, դռները բռնի բացին ու ազատ արձակեցին հոն, իրարու վրայ դիզուած, թշուառ աբարձները։ Ժողովրդական փափկազգածութեան այս վեհ ժեստերը այնքա՛ն կրկնուեցան ու երկիւղալի համեմատութեան մը հասան որ քաղաքապետութիւնը ստիպուեցաւ չուներու հաւաքման անարգ ու տմարդի գործը կէս գիշերէն յետոյ կատարել, մութին մէջ, տուներին ու սեւութեան օժանդակութեամբը։

Բայց այդ միջոցն ալ չյաջողեցաւ, որովհետեւ բարեսիրտ ու փափուկ հոգիներ իրենց տուներու դռները լայնօրէն բացին այդ հալածական անասուններու առջեւ, զանոնք պատսպարեցին, կերակրեցին, խնամեցին անսման խանդաղատանքով մը։

Արեւմտեան Եւրոպայի ո՞ր կիսավայրենի ժողովուրդը նոյն բանը պիտի ընէր նմանօրինակ պարագաներու մէջ։

Բայց թողունք չուները և նորագոյն իրողութիւն մը յիշենք։ Կ'երեւայ թէ՝ սխալ տեղեկութիւններու վրայ յենլով՝ Պ. Բրամէր կարծած է թէ Թուրքիա, յետադարձ ստուգմով մը, գացած ինկած է քաղաքակրթութեան այն ստորին աստիճաններուն՝ որոնց վրայ Սպանիա կը ապրի մինչեւ այսօր և ուզած է մեր բարքերուն մէջ մացնել ցլամարի պէս վայրագ խարդ ու մեր աչքերը վիրաւորել օրվայնահարձ եղած ձիերու կամ նիզակահար մեռած ցուլերու արեան ճապաղիքներովը։ Բայց ան՝ քաղաքակրթութիւնը յանկարծ միջամտած է և հասկցուցած է ձեռնարկուին թէ Թուրքիա Սպանիա չէ և թէ Պոլսեցիները չեն կրնար հանդուրժել այդ տեսակ խուժդուժ տեսարաններու և կիրակի օրուան ներկայացման վերջին ժամուն հրման առած է միայն այն պայմանով որ ցլամարին մէջ ո՛չ ձի ո՛չ ալ ցուլ պիտի սպանուի, և հանդիսավայրը փոխանակ արիւնախնամ պայքարի կրկէս մը ըլլալու՝ պիտի դառնայ սիրոյ և համերաշխութեան ասպարէզ մը ուր ցուլերն ու ձիերը եղբայրական միութեան կից պիտի տան իրարու՝ չկրնալով ձեռք տալ։ Ա՜ւ թէ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ ի՞նչպէս կարելի է կատարել ցլամարը, պարոն Սպանիացիներ՝։

Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութեան առած դասը իբրեւ թէ իր արձագանգը գտնար խաւարկուռ Սպանիոյ մէջ և մարդկութեան չնորհքը իջնար վայրագ porkwsorներու, pkf usonներու և պանճհիլեոներու գլխին։

Այսպէս ուրեմն, չուներու հաւաքումը և ցլամարը այն երկու ցայտուն դէպքերը եղան որոնք առիթ ընծայեցին անգամ մը ևս երեւան հանելու և Եւրոպական թերակիրթ ազգերու աչքը խօթելու Թուրքիացիին բարեմոյն մարդկութիւնը, զգացումներու ազնուութիւնը, բարուց քաղցրութիւնը, գորովալից սիրտը և խանդակաթ հոգին ու մանաւանդ թափուած արիւնի հանդէպ իր զգացած անհարիւն նողկանքը...

ԵՐՕՏ

ԹՇՈՒԱՌ ՊԱՆԴՈՒԽՏՆԵՐԸ ԵՒ ԳԱՒԱՌԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Այո՛, միայն թշուառ, ու դժբաղդաբար, շատ անգամ, այնպիսիներն են որ կը լքուին, կ'անտեսուին ու կ'ոտնահարուին, որոնք աւելի՛ շատ իրաւունք ունին դթութեան և օգնութեան։

Եթէ ազգ. չրջանակներու մեր գործերը, երբեմն, չքսեն usեպ. կը քննադատուին, յանիրաւի չէ անշուշտ, որովհետեւ՝ այսպէս կամ այնպէս տեղի կը տրուի, և յաճախ այնքա՛ն ստորինկօրէն, որ զարմանք ու զայրոյթ կը առեղծէ։

Դեռ տարի մը առաջ գաղթականներու յանձնաժողով մը կար, որու տրամադրութեան ներքեւ հեռագեսէ 8-10 հազար ոսկիի գումարներ դրուեցան։

Եւ այս գումարները՝ գրեթէ քանի մը ամսուայ մէջ սպառեցան, աջէն ու ձախէն ցանցնուելով։ Հասնողը առաւ, ուրաւառաւ։ չի հասնողը զրկուեցաւ ու անտեսուեցաւ։ Մինչ՝ այդ գումարին բաշխումով՝ հէք պանդուխտներու տուայտալից կարոտութիւնը ամոքեցաւ, լեցուեցաւ։ Մինչ՝ էլ չկան նպաստի կամ աւելի լաւ ևս չոբաբեկ հացի կարօտ պանդուխտներ, որ կը տառապին Պոլսոյ փողոցներու մէջ իսկ, ոմանք աւելի հեռաւոր զուրպաթէ և ոմանք հարենիքի թշուառացած անկիւններէ եկած։

Այո՛, կան ու դժբաղդաբար ենթադրուածէն չա՛տ աւելի։

— Մ'ուր կը մնան,—անօթի, անխնամ,— կ'ապրի՞ն թէ կը տանջուին... հարցնող չկայ։

Ինչո՞ւ համար և մինչեւ ե՞րբ մոռցուին։ Չէ՞ որ ասոնք վաստակաւոր հարենակիցներ են. չէ՞ որ մեր թշուառ եղբայրներն են՝ զրկեալներ, կեղեքեալներ, կարօտեալներ։

Մինչ՝ հարկ է այս վիճակը մեր ազգայիններուն ալ հասկցնելու։ Ո՞վ չգիտեր այս դառն ճշմարտութիւնը։

Հարենիքի մէջ՝ լուծքէ, սերմնցուէ, տաւարէ զուրկ, զուրպաթին մէջ՝ գործէ ու պաշտպանէ զուրկ։ Բա՛ք, խնդրեմ, ի՞նչպէս ապրին։

Ղուրպաթէն երկիր կ'երթան, խանդաղ օճախը կարկնելու, նոր բոյն շինելու, բայց ուժասպառ ըլլալով նիհարապէս, սկսածը կիսաւարտ կը թողուն, նորէն հիւքման զուրպաթը կը վազեն և անա իրենց առջեւ կը ցցուի Ցիդկիին ապառաժը ու դժնեմ ճակատագիրը։

— Դարձ չկայ,... հաց չկայ... Երթան, մեռնի՞ն...

Եւ մինթէ չե՞ն մեռնիր, ո՞վ կազմեց այդ սեւ վիճակագիրը, որ դուրս բերէր սեւ իրականութիւնը։

Ընթերցողները կը յիշեն որ ասկէ քանի մը շաբաթ առաջ Գաւառ գեղի կողմերը մեռած անտէր Մշեցիին դիակը օրերով անթաղ էր մնացեր։

Ի՞նչ եղաւ, ի՞նչ կ'ըլլանք։

Գորովի, գթութեան ու հոգեկան պարտականութեան զգացումները բոլորովին տեղի՞ պիտի տան։

Եթէ այս դժբաղդները մէկ, երկուք, տասը կամ քսան մը միայն ըլլային, հարկաւ դիւրին էր փոքր ի շատ մխիթարել, կամ լքանել։

Մինչ ընդհակառակն, չա՛տ շատաւոր են ու կը գանգատին Ազգին Ժողովներէն... Ըսել չեմ ուզեր անշուշտ թէ կեդ. Վարչութեան անդամները անկարեկից կը մնան այսպիսիներու դէմ, մանաւանդ գոնութեամբ պէտք է յիշատակել մեր պատուական Պատրիարքին Դուրեան Սրբազան Հօր օրտագին բարեացակամութիւնը և հոգեւին գուրգուրանքը գաւառի ցաւերուն և գաւառացի հէգ դիմողներուն հանդէպ, բայց ցաւալի է որ պատրիարքական յանձնաբարութիւն ընդունողներն ալ գոնացում չեն գտներ ստորադաս մարմիններէ։ Ահա այս տեսակ վերաբերումի դէմն է որ գանգատ կը յայտնուի իրաւամբ։

Հայ ցեղին մարդասիրութիւնը, եղբայրասիրութիւնը չեն կրնար հաշտուիլ այդպիսի վերաբերումի։ Մեր Ժողովուրդը մէկ փորը պիտի կշտացուցէր սաներուն էէլցուքներովը։

Հէք պատանին, որուն իր ժամկոչ հօրեղբայրը կանխաւ սպառնալից հրամանգներ տուած էր այն ասպարէզին համար ուր կը նետէր զանիկա, և մանաւորապէս սա ահաւոր հեռապատկերը գծած էր անոր զանանդական նայուածքին առջեւ. «Խաչո՛, սա տունէն վռնտուիս նէ՝ անօթի կը մեռնիս, ըսեմ քեզի, ժամուն մասէնը կը նետեմ, հոն կը սատկիս...»։ Հէք պատանին, չորս կողմէն ընդունած պատուէրներու այս տարափին տակ, սարսափով մը համակուած, ինքնաշարժ, լուռ, միակուռ ժեստեր կուներար, արձակուած ամէն մէկ հրամանին ցնցուելով, մարմինը առաջ նետելով վերահաս վանգէ մը ազատուելու պէս, բիրտ, կոչտ, անանական։

Արշակ, որուն մէջ մանկական չարաճճիութեան տեղ անզգօրմ ու եռասէր հեգնողութեան մը ընազդները կ'արթննային տարիքին հետ, գաւառացի ազուն այդ անապ, կրաւորական, երկչոտ չարժուձեւերուն մէջ զուարճութեան մեղաւոր, անգութ սատրներ կը գտնար։ Ճաշի միջոցին, յանկարծ, կը պոռար սպասաւորին, երբ ան՝ երկու ձեռքերը պորտին վրայ՝ կը կենար հոն, այդ կոչին բոլորովին անպատասխ.

— Խաչո՛, չուտ, պնակ մը... վաղէ՛։

Եւ երբ գաւառացին կը ճարտարուրէր դէպ ի խոհանոց, թեւերը կաներեր, ուսերը վայրակ, չալարին յետոյքը տատանելով, ամիրային թոռը կը ճաթէր խնդալէն։

— Նայէ՛, մամա, պիչի՛մը նայէ...

Ցետոյ անպատչաճ կատակներ կ'ընէր, որոնց կը հանդուրժէր Խաչո լռիկ համբերութեամբ, պարզապէս տրուած պատուէրներուն հնազանդելու համար։ Գաւառի մը ջուր բերել կուտար, օրինակի համար, և կը հրամայէր որ գաւաթը կրող ձեռքը ճիշդ գլխուն վերեւը բռնէ. յետոյ մէկէնմէկ «դարձ՛ուր» կը պոռար։ Եւ ահա գաւաթ մը ջուրը կիջնար Խաչոյին գլխէն վար, ականջներէն, ուսերէն վազելով, հագուստը թրջելով, մինչ Արշակ կուչտուկուռ քահքահներու մէջ կը գալարուէր, այդ անարդ տեսարանին վրայ միշտ մասմասին ուշադրութիւնը հրաւիրելով։

— Մամա, նայէ, Խաչոյին հիյեթը նայէ։

Եւ երբ հէք պատանին, որ չուարած, ափիբերան, կը մտածէր թէ որբելո՞ւ չորցնելո՞ւ էր վրան գլուխը, առանց թոյլտուութիւն առնելու, տոքթորցուն դարձեալ հրաման մը էր կ'արձակէր, որուն գործադրութեանը կը չսպասէր Խաչո, մտնելով իր կրած տուչին անպատեհութիւնը։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (32)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԳՐՈՒԱԳՆԵՐ)

Դրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՅԼԱՍԵՐԱՆՆԵՐԸ

Ե.

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԹՈՌԸ

Առաջին տարուան լրանալուն, Աչչակի մարմինը անանկ խիզախ ուռճացում մը ունեցաւ, իր անդամները անանկ համեմատութիւններ առին որ մման ակամայ տիպուեցաւ զատ անկողին մը պատրաստել անոր համար։ Աչխատութեան սենեակին կից ուրիշ երկու սենեակներ ազատուն տրամադրութեանը տակ դրուեցան, մէկը ննջասենեակ, որ ապարանքին ընդարձակ պարտէզին վրայ կը նայէր, և միւսը ընդունելութեան սրահ, պատչաճ լարդրումով։ Իր գրկէն զատելով զաւակը, տիկին Մարկոսեան բարոյական ուրիշ զոհացում մըն ալ կունենար. խելահաստութեան, լրջմտութեան գաղափարը, զոր կը ներշնչէ տղայ մը երբոր մօրը թեւերուն գուրգուրացող պաշտպանութենէն կը բաժնուի, վանգներու դիմադրաւելու ինքնավստահութեամբ մը լցուած։

Մանաւանդ որ Մերկերեան ալ, այս մասին իրեն խորհուրդ հարցուելով, կրնատմբալից եղաւ։

— Ճանըմ, տիկին, ատ խոմման տղան ինչո՞ւ քովդ կառնես կը պառկիս. կը վախնա քի կը գողնան. մեղա՛ տէր, մեղա՛ Յիսուս... Հէմ չը վայլեր, հանըմ, չը վայլեր, աւելցուց գլուխը օրօրելով խորհրդաւորօրէն։

Տոքթորցուն ծառայութեանը համար սպասաւորի մը պէտքը անհրաժեշտ դառնալով, Թադէոս աղա՝ եկեղեցիին մէկ ժամկոչին դաւառէն նոր եկած եղբօրորդին, տասնըվեց տասնըեօթը տարեկան Խաչօն, կարմիր առոյգ այտերով, չուարած նայուածքով տղայ մը, առաւ բերաւ հանդիսին, որուն դէմը բարեւ կեցած՝ գաւառացին մտիկ ըրաւ անոր պատուէրները, այսմաւուրքի չափ երկար ու մանուածապատ, մեծագոյն մասէն բան մը չհասկնալով, բայց ամէնուն ալ հաւանութեան նշաններ ցոյց տալով։ Առ այժմ, Խաչօ ուսելու և պառկելու փոխարէն պիտի ծառայէր, ապագային, երբոր գոն ըլլային իրմէ, մանաւանդ երբոր տոքթորցուն տոքթոր ըլլա՛ր... պիտի վարձաբէին զինքը։ Խոհանոցին կից, ընդարձակ մառան մը, ուր քանի մը հինուսմին կարասիներ նետուած էին և որ ձեղունին մօտ բացուած լուսանցոյցէ մը միայն կը լուսաւորուէր, սպասեակին ննջասենեակ որոշուեցաւ։ Պառաւ խոհարարուհին՝ քինալից ու խոժոռ նայուածքներ ուղղեց գաւառացի պատանիին։

— Վա՛յ ծուները թէբէյիս, մալտաց, գլխուս քիչ փորձանք կար փորձանք մըն ալ աս էէլցաս...

Խաչօ՝ սեղանին վրայ, տոքթորին ուտելը պիտի կենար, հնազանդելու համար անոր չարժումներուն և հրամաններուն, և ճաշին աւարտումէն յետոյ խոհանոցին մէջ փորը պիտի կշտացուցէր սաներուն էէլցուքներովը։

Հէք պատանին, որուն իր ժամկոչ հօրեղբայրը կանխաւ սպառնալից հրամանգներ տուած էր այն ասպարէզին համար ուր կը նետէր զանիկա, և մանաւորապէս սա ահաւոր հեռապատկերը գծած էր անոր զանանդական նայուածքին առջեւ. «Խաչո՛, սա տունէն վռնտուիս նէ՝ անօթի կը մեռնիս, ըսեմ քեզի, ժամուն մասէնը կը նետեմ, հոն կը սատկիս...»։ Հէք պատանին, չորս կողմէն ընդունած պատուէրներու այս տարափին տակ, սարսափով մը համակուած, ինքնաշարժ, լուռ, միակուռ ժեստեր կուներար, արձակուած ամէն մէկ հրամանին ցնցուելով, մարմինը առաջ նետելով վերահաս վանգէ մը ազատուելու պէս, բիրտ, կոչտ, անանական։

Արշակ, որուն մէջ մանկական չարաճճիութեան տեղ անզգօրմ ու եռասէր հեգնողութեան մը ընազդները կ'արթննային տարիքին հետ, գաւառացի ազուն այդ անապ, կրաւորական, երկչոտ չարժուձեւերուն մէջ զուարճութեան մեղաւոր, անգութ սատրներ կը գտնար։ Ճաշի միջոցին, յանկարծ, կը պոռար սպասաւորին, երբ ան՝ երկու ձեռքերը պորտին վրայ՝ կը կենար հոն, այդ կոչին բոլորովին անպատասխ.

— Խաչո՛, չուտ, պնակ մը... վաղէ՛։

Եւ երբ գաւառացին կը ճարտարուրէր դէպ ի խոհանոց, թեւերը կաներեր, ուսերը վայրակ, չալարին յետոյքը տատանելով, ամիրային թոռը կը ճաթէր խնդալէն։

— Նայէ՛, մամա, պիչի՛մը նայէ...

Ցետոյ անպատչաճ կատակներ կ'ընէր, որոնց կը հանդուրժէր Խաչօ լռիկ համբերութեամբ, պարզապէս տրուած պատուէրներուն հնազանդելու համար։ Գաւառի մը ջուր բերել կուտար, օրինակի համար, և կը հրամայէր որ գաւաթը կրող ձեռքը ճիշդ գլխուն վերեւը բռնէ. յետոյ մէկէնմէկ «դարձ՛ուր» կը պոռար։ Եւ ահա գաւաթ մը ջուրը կիջնար Խաչոյին գլխէն վար, ականջներէն, ուսերէն վազելով, հագուստը թրջելով, մինչ Արշակ կուչտուկուռ քահքահներու մէջ կը գալարուէր, այդ անարդ տեսարանին վրայ միշտ մասմասին ուշադրութիւնը հրաւիրելով։

— Մամա, նայէ, Խաչոյին հիյեթը նայէ։

Եւ երբ հէք պատանին, որ չուարած, ափիբերան, կը մտածէր թէ որբելո՞ւ չորցնելո՞ւ էր վրան գլուխը, առանց թոյլտուութիւն առնելու, տոքթորցուն դարձեալ հրաման մըն էր կ'արձակէր, որուն գործադրութեանը կը չսպասէր Խաչօ, մտնելով իր կրած տուչին անպատեհութիւնը։

(Շարունակելի)

ՏՕՐԲՔ. ԲՈՒԹԻ ՄԱՀԸ

Թոքախտի և քոլերայի միքրոպը գտնող Իրոֆ. Բոխ անցեալ ուրբաթ ցերկ մեռած է Պատէն-Պատէլի մէջ, պնդերակութեան հետեւանքով։ Մնած էր 1843ին Ռիաու�-թալի մէջ, հետեւաբար 66 տարեկան էր. նախնական ուսումը առած էր Կէօթինկի հանալարանին մէջ. յետոյ բժշկութիւն ըրած էր Հանովրի, Բօշէնի և Վալցիցայի մէջ։ Այն առեն էր որ հասկցաւ փորձառական բժշկութեան համար կենդանիներէն օգտուելու կարեւորութիւնը և լուրջ փորձեր ըրաւ թունաւոր վիրքերու և ածխախտի վրայ։ 1880ին խորհրդական անուանուեցաւ Պերլինի առողջաքանական վերատեսչութեան, հանանիման դրութիւնը բարեփոխեց և 1881ին կարեւոր քննիչներու մը ըրաւ բժշկական մէջազգային համաժողովին մէջ, ուր Փասթէօր, զինք ունկնդրելէ վերջ, գոչեց. «Արդարու մեծ յառաջդիմութիւն մը է ասիկա»։ Յետոյ հակաթոքախտային լիճուկի վրայ փորձեր ըրաւ և թիւպէրքիւլին գտաւ, ինչպէս և թոքախտի և հնատախտի մասին։ 1891ին թունաւոր հիւանդութեանց կւճառին անօրէն անուանուեցաւ։ Հոն մնաց մինչեւ 1894 և յետոյ հրաժարեցաւ։ Նոյն առեն յաջորդ անուանուեցաւ Բրօֆ. Վիրխովի, իբրեւ անդամ Պերլինի գիտութեանց ակադեմիին։ Պարզ և հասարակ նկարագիր մը ունէր, միշտ ծառայութիւն մատուցանելու պատրաստ և անխոնջ աշխատող։ Մայիս 20էն ի վեր Պատէն-Պատէն գացած էր հանգիստ ընելու համար։ Անբուժելի նկատուած սրտի հիւանդութիւն մը ունէր։ Ուրբաթ ցերկ վիճակը ծանրացած ըլլալով հոգին առանդեց։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Ռուսիոյ և Իտալիոյ դեսպանները Բ. Դուռ երթալով առջի օր, թեսսալոնիկի մը ունեցան արտաքին գործոց խորհրդականին հետ։ Դեսպանները յայտարարեցին թէ Կրետէի մասին ոչ է հրանգ չեն տուացած իրենց կառավարութիւններէն, հաւատալով որ բանակցութիւնները կը շարունակուին, և յուսալի է որ գոհացուցիչ լուծումի մը յանգին։ Իրիֆթ փաշա ալ Բ. Դուռ յղած հեռագրով կը ծանուցանէ թէ բանակցութիւնները կանոնաւորաբար առաջ կը տարուին։

*** Աթէնքէն Օսմ. Լոյսի կը գրեն մայիս 12 թիւով. «Կրետական խնդրին ստացած զանազան երեւոյթներուն հետեւանքով մտքերը հետզհետէ կը գրգռուին։ Քաղաքիս թուրք թերթերը երկար յօդուածներ կը հրատարակեն, որոնք նշանակալից են՝ աչքառու անձերու կողմէ գրուած ըլլալնուն համար։ Նուաստացում մը կը նկատուի պաշտպան տէրութեանց գործելակերպը, որ տաճարի թուելու համար փոքր ցեղի մը և հին պայմանագրութեանց հակառակ եղող բաղձանքներու գոհացում տալու համար, այնպիսի քաղաքականութեան մը կը հետեւին, որուն նպատակն է կարելի եղածին չափ ձգձգել գործը։ Այդ պայմաններուն մէջ, օսմ. ժողովուրդը իրաւունք ունի պահանջելու որ իր բաղձանքները լսելի ըլլան անյապաղ։ Օսմ. մեծ ազգը ալ ևս չի կրնար հանդուրժել որ իր կամքը և արդար իրաւունքը անտեսուին աշխարհի առջեւ։ Զինուորական պատրաստութեանց նպատակն է ամենագլուխը պաշտպանել։ Կարգ մը նշաններ ենթադրել կուտան թէ խռովութիւնը կը քաջալերուի Կրետէի ժողովրդեան մէջ, այդ պաշտպանի՝ ուրիշ բան չի մնար ընելիք, եթէ ոչ արագ ու վճռական գործողութիւն մը։ Ամբողջ նահանգին մէջ ցոյցեր կ'ըլլան, կառավարութիւնը հրաւիրելով ազգու միջոցներ ձեռք առնելու, և ամէն կողմ ժողովուրդը պատրաստակամութիւն կը յայտնէ արիւնը թափելու, Կրետէի վրայ Թուրքիոյ ունեցած նուիրական իրաւունքները պաշտպանելու համար։

*** Նորկիոս Թագաւորին յուսալիցիոյ վրդովմունքը Աթէնք բարեգուշակ կը հասարուի Ցունաստանի մայրաքաղաքին մէջ։ Այս կայ որ բարի լուրեր բերած է Սէր Լտուրտ Կրէյի կողմէ։

*** Կէս-պաշտօնական Բօբօլ Բոմանօ թերթը կը հաւատայ թէ պաշտպան տէրութիւնները դեռ որոշում մը չեն տուած բարեր քոմիսերի մը անուանման մասին։ Տէրութիւնները այնպիսի որոշում մը պիտի տան զոր իրենք լաւագոյն կը կարծեն։ Իտալական թերթը անտեղի կը գտնէ Թանեիի և Իգսամի իրարանցումը։

*** Ժուրնալ տը Սալոնիք հաւանական չի գտներ որ Կրետէի կառավարիչ ըլլայ սա անձնաւորութիւններէն մէկը։ Բոսիլան փաշա, ուսա մեծ-դուքս մը, Նախորդ եպարքոս Հիւսէյն Հիլմի փաշա, որոնց անունները կը յիշեցուին իբր թեկնածու։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ Բօսիլան փաշա արդէն կը ծառայէ օսմ. վարչութեան մէջ և անոր անուանումը հաւանական չէ։ Գաւառի մեծ դուքսի մը, Կրետացիները սալ կառավարիչ չեն ուզեր. իսկ Հիլմի փաշա ինք չի փափաքիր այդ պաշտօնը ստանձնել, թէեւ իր երկիներուն մէջ քիչ մը կրետ կան ալ՝ իրեն կը կրէ, Միտիլիցի ըլլալուն և լաւ յուսալէն գիտնալուն։ Կարելի է որ իտալացի զօրավար մը Կրետէի կառավարիչ կարգուի։ Բայց ամէն պարագայի մէջ իտալացի Բօպիլան փաշան չպիտի ըլլայ ան։

*** Կրետացիներ խնդրին առթիւ բողոքի միթինկ մը գումարուած է Նափպլի մէջ։ Միթինկին յետոյ Յոյներու պատկանող խանութներու վրայ յարձակում եղած է։ Երկու Յոյներ խոշտանգուած են։ Ցեղոյն հիւպատոսները պահանջած են որ խնամք տարուին՝ ներքակալուն։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը հեռագրով տեղեկութիւն ուզած է։

*** Ներքին գործոց նախարարութենէն հրաման ղրկուեցաւ օսմ. բոլոր նահանգները որ հելլէններու դէմ թշնամական ոեւէ ցոյց կամ յարձակում չկատարուի, և այդ կարգի ընթացքի մէջ գտնուողներն ալ խստիւ պատժուին։

*** Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ հելլէն լրագիրները փափագ կը յայտնեն որ խնդիրը արագօրէն լուծուի, վերջ մը տալու համար սոյ սուսերի և տիրող անստուգութեան։ Ժողովուրդը և դիւանագէտները յայտնապէս կը ցուցնեն իրենց խանդաւառութիւնը և համակրութիւնը Իտալիոյ նկատմամբ, որ կրետական խնդրին մէջ այնքան նպաստաւոր ընթացքի մը կը հետեւի Ցունաստանի հանդէպ։ Սա հոմզումը ունին թէ Իտալիա Կրետէի համար առնուազն ձեռք պիտի բերէ Արեւելեան Ռումելիի ունեցածին պէս վարչական բեմիմ մը։

*** Հելլէն գիւանագէտ մը սա յայտարարութիւնը ըրած է Գէրլիմեր Թանպլատի Աթէնքի թղթակցին. «Մեր դիրքը շատ դժուարացած է։ Կրետէի և Մակեդոնիոյ մեր հայրենակիցները վճռական քաղաքականութիւն մը կը սպասեն մեզէ։ Պայծառապէս լեռնք կրնար վատահանել զանոնք։ Թուրքիա մեր կողմէն գործուելիք պատասխան սխալի մը կը սպասէ Թեսալիա արշաւելու համար։ Ամէն պարագայի մէջ պատերազմ պիտի ըլլայ։ Այն առեն Պալքաններու մասին մեր ասուած յոյսերը աւելի պիտի զօրանան»։

ԱԼՊԱՆԻԱԿԻՆ ԱՊՈՏԱՄԱԲՈՒԹԻՒՆԸ

Սելանիկէն մայիս 17 թուականով կը հեռագրեն թէ Ալպանիոյ մէջ կացութիւնը անփոփոխ կը մնայ։ Ոչ մէկ ընդհարում տեղի կ'ունենայ։ Բիրտներու գլխաւոր ուժերը Տրէնիցայի լեռներուն մէջ համախմբուած են։ Հոն կը գտնուին պարգլուխներուն մեծ մասը, և իր մէջ այլոց, Իսա Պոլէթինաց։ Սիալ է այն տեղեկութիւնը, որուն համաձայն, Ալպանիացիները պարպած ըլլան Տրէնիցան։ Զօրագունդերը իրենց գրաւած դիրքերուն մէջ պիտի մնան ցնոր տնօրինութիւն։ Դարձեալ կ'ըսուի թէ Ալպանիացիներուն հետ համաձայնութիւն մը գոյացած է։ Մամուտ Շէվքէթ փաշայի մեկնումը կախում ունի այդ մասին ձեռք բերուելիք արդիւնքներէն։

*** Տճեվզիհ կը ծանուցանէ թէ անցեալ ուրբաթ օր, ժամը 9ին, օսմ. զօրագունդերը Տիաքովա մտած են երեք կողմէ, առանց օգնէ ընդդիմութեան հանդիպելու ըմբոստներուն կողմէ։ Միթրովիցայէն Տիաքովա և Բրիզրէնէն Իրէք ճանող ճամբաները ազատ են։ Թղթատարական հաղորդակցութիւնները վերանորոգուած են։ Ժիգոն Ալպանիացիները Լուսայի և Շրոտրայի շրջանները քաշուած են։ Զինուորները կը յառաջանան, դիրք գրաւելու համար։ Տիաքովայի երեւելիները հեռագիր մը ուղղելով Մամուտ Շէվքէթ փաշայի, յայտնած են թէ զինագրի կ'ըլլան։ Զոյց կը շրջի թէ Իսա Պոլէթին Գարատաղ փախած է։ Բանակեցողին Ցէրիզօվիչէն Տիաքովա պիտի փոխադրուի։

*** Պատերազմական նախարար Մամուտ Շէվքէթ փաշա կը հեռագրէ Բ. Դրան, 17 մայիս թուականով. «Միացեալ բանակին կողմէ զրկուած չորս զօրաթեւեր, այսօր, Տիաքովա և Իրէքի կողմերը սկսան յառաջանալ։ Այս զօրաթեւերը, որոնք կը բաղկանան 40 վաշտերէ, զինուածներ և վիրաւորներ պիտի փնտռեն։ Իրէքի մէջ գտնուող 12 վաշտեր ալ, ի պահանջել հարկին, առանց պիտի միանան։ Այսօր դէպի Բրիզրէնա մեկնող հինգ վաշտերէ բաղկացած զօրախումբին հետ մեկնեցաւ։ Այսօր Իսանցիէ գիւղը Շէվքէթ Թորդուտ փաշայի հետ միանալով, հոն պիտի գիշերեմ և վաղը կամ միւս օր Տիաքովա պիտի վերադառնամ։»

*** Սքիւպի Վարտար թերթը կ'ըսէ թէ, այդ քաղաքին մէջ շրջած զրոյցի մը նայելով, Գասովայի կուսակալ Մաշար պէյ ուրիշ տեղ պաշտօնի պիտի անցնի և իրեն պիտի յաջորդէ Շքոտրայի կուսակալը։

ԾՈՎԱԾԱԾԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸՆԴԻՆ ՀՐԱՖԱՖԱՌԱՆԸ

Ծովային նախարար Խալիլ փաշայի հրաժարման զանազան մեկնութիւններ կը տրուին։ Կ'ըսուի թէ Խալիլ փաշա հրաժարած էր սա պատճառաւ որ կարգ մը զրահաւորներ, թերութիւններ ունենալուն համար, չէին կրնար Արշիպեղագոս երթալ։ Այդ մասին տեղեկագիր մը պատրաստելով Բ. Դրան յղած էր և այդ տեղեկագիրը չէր ընդունուած։ Ուրիշ են թագրութեան մը համաձայն, այդ հրաժարականին չարժառիթն է նախարարին և նաւային սպայակոյտին միջեւ առաջ եկած անհամաձայնութիւնը։ Սհտպի Միլլեթ կ'ըսէ թէ գահլիճը որոշած էր նոր և անփոքր նաւազները մարդել տալ Մարմարայի մէջ, նաւատորմը կ'ուժի ջուրերը զրկելէ առաջ։ Բայց երբ Հագգը փաշա Մարմարայի մէջ յայտարարեց թէ հելլէն դրօշը վար առնուած էր, օսմ. նաւատորմի առաքման լուրին վրայ, Խալիլ փաշա այդ բանը վիրաւորիչ նկատելով իրեն համար, առողջական պատճառներով հրաժարեցաւ։ Մ. և Ե. կուսակցութիւնը քանի մը օրէ ի վեր խորհրդակցութիւններ կը կատարէ ծովային նախարարի մը անուանման մասին։ Խալիլ փաշայի հրաժարականը ընդունուած է եպարքոսին կողմէ։ Իր յաջորդի մասին պանդան լուրեր կը շրջին։ Թերթերէն ոմանք կ'ըսեն թէ ծովային նախարարութիւնը պիտի յանձնուի Մամուտ Շէվքէթ փաշայի, որ պատերազմական նախարարութիւնն ալ պիտի վարէ։ Ուրիշ թերթեր ալ կը ծանուցանեն թէ հաւանաբար ծովային նախարար պիտի ըլլայ հետեւեալ անձնաւորութիւններէն մէկը. նաւային սպայակոյտի պետ գնդապետ Մուսթաֆա պէյ, նաւարտի նախորդ տնօրէն Բաքիր փաշա, Այազլոի կուսակալ Մամուտ Մուխթար պէյ։ Վարչապետ Հագգը փաշա փոխանորդաբար պիտի վարէ ծովային նախարարութիւնը։

ՊԱՇՏԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Դատական նախարարութեան կողմէ վաչխանուներու դէմ պատրաստուած օրինագիծը Պէտական Խորհուրդին յանձնուած է քննութեան համար։ Բայց նոր օրինագիծին համաձայն, վաչխանները մէկ տարի բանտարկութեան և 10էն 100 ոսկի տուգանքի պիտի դատապարտուին, եթէ հաստատուի որ օրինական սակէն աւելի տոկոս առած են։

ԱԼԻՒՐԻՆ ԳԻՆԸ

Ալիւրին գինը հետզհետէ անկում կը կրէ։ Երբ ալիւրին մէկ պարկը եօթանասունչորսօթը ղուռշ էր, հացի գնոյն վրայ հինգ փարայի ալ պէպէ պիտի ըլլայ և 40 փարայի պիտի ծախուի։ Ամերիկեան հրապարակներուն վրայ ալ ցորենին գինը օրէ օր կ'ինայ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Ինչպէս յայտնի է, քիւրտ երեսփոխան Սիւլէյման Սուտի էֆէնտի, ներքին գործոց նախարարին եղած վերջին հարցապնդման մէջ ժուռնալի անուանած էր Էրզրումի կուսակալը և իր վկայ կոչած էր Նախորդ կրթական նախարար Նայիլ պէյը։ Ժեսն-Ֆիւրէի խմբագիր մը առջի օր Նայիլ պէյի հետ տեսակցելով Խորհրդարանին մէջ, անոր կարծիքը հարցուցած է Էրզրումի կուսակալին վրայ թէ իրօք մատնիչ մը կը համարէր զայն։ «Զեզի պիտի ընեմ այն պատմութիւնը, որ Սուտի էֆէնտին մղած է նմանօրինակ լեզու մը գործածելու Էրզրումի կուսակալին նկատմամբ։ Որ մը կը խօսակցէինք երեսփոխաններու խումբի մը մէջ, ուր Պայազիտի երեսփոխանն ալ կը գտնուէր։ Ասոնք ճէլալ պէյի վրայ դարձա. ըսի թէ խելացի մարդ մըն է. մէկը դիտել տուաւ թէ Էրզրումի կուսակալը լաւ կարծիք չունէր իմ մասիս, և զիս ժուռնալի՝ որակած էր։ Այն առեն է որ պատասխանեցի կատակելով. «Լաւցնք անկէ որ կ'ամբաստանէ. ժուռնալին ինք է»։ Սա ի՛նչ կերպով Սիւլէյման Սուտի էֆ. մղուած է ժուռնալի կոչելու ճէլալ պէյը։ Բայց կը վստահացնեմ ձեզ որ մեր ամբողջ խօսակցութիւնը զուտ կատակի հանգամանք մը ունէր։ Գալով ճէլալ պէյի մասին իմ անձնական կարծիքիս, խելացի և գործունեայ անձ մըն է. իր պաշտօնին համար անտիրտ է, արդարեւ, բայց ապահով եմ թէ պիտի յաջողի. փորձառութեամբ, լաւ վարչագէտ պիտի ըլլայ։ Ճիշդ է նաև որ իր վարած պաշտօնը ամենէն աւելի փափուկներէն մէկն է, որովհետեւ կոչուած է կառավարել կուսակալութիւն մը, ուր երկու տարբեր, Հայերը և Քիւրտերը, կատարեալ ներդաշնակութեան մէջ չեն իրարու հետ, և ուր դժուար է ծառայել արդարութեան»։

ԳԱՌԱԺԱՌԱՆԳԻ ԻՇԽԱՆԸ

Գաւաժառանգ Եուսուֆ Իզզէտին էֆ. Բարիզէն իր մեկնումը քանի մը օր յետագայ է։ Ֆէրտինանտ Թագաւորին հետ տեսակցելու համար, որ քանի մը օրէն Սոֆիա պիտի դառնայ։

*** Պուքրէշի Իւնիվէրսալ թերթը Սոֆիայէն կ'իմանայ թէ, տեղւոյն դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ շրջած լուրի մը նայելով, Ֆէրտինանտ Թագաւորը յետագայ տուեր է Եուսուֆ Իզզէտին իշխանին Սոֆիա այցելութիւնը, վախնալով որ մաքիու գրգռուի պատճառաւ կրնան թշնամական ցոյցեր կատարուիլ գաւաժառանգին դէմ։

*** Բարիզի օսմ. դեսպան Նաում փաշա հաղորդագրի մը տուած է ի պատիւ գաւաժառանգ իշխանին։ Ներկայ էին Պ. Պրիան, Պ. Բիշօն, Բիֆոթ փաշա, պատերազմական նախարար զօրավար Պրէօն և Բարիզի քաղաքապետութեան նախագահը։ Յետոյ իշխանը օսմ. գաղութին անդամները ընդունած է։

ԿԱՆՑՍ ԻԾԵԱՆՆԵՐԸ

Անցեալ կիրակի օր, կայս. իշխան Ճէմալէտտին էֆ. Ֆիոլ Օրթաքէօյէ անցած առեն, տեղւոյն Իթթիհատ վէ Թէալիւն քլիւպին առջեւ վար իջնալով թեւ կոտրեցաւ։ Իսկոյն քլիւպէն օգնութեան հասան և վիրաւորը փոխադրեցին մօտակայ դեղարան մը, ուր նախնական գարմանները եղան։ Ճէմալէտտին էֆ. հանգուցեալ Սուլթան Ազիզի թոռն է և հազիւ քսան տարու կայ։ Երիտասարդ իշխանը տեղական ատիճան ունի և պատուակալ անդամ է Օրթաքէօյի Իթթիհատ վէ Թէալիւն քլիւպին։ Սուլթանը կայսերազունին արկածը իմանալով, վիրաբոյժներ ղրկեց անոր ապարանքը։ Բ. գահաժառանգ Մէհմէտ էֆ. ալ որպիսութիւնը հարցնել տուաւ։

*** Հանգուցեալ Սուլթան Մուրատի որդի Սալահէտտին իշխանը այցելութիւն տուաւ Բ. գահաժառանգ Մէհմէտ էֆ.ի, որուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ԽՏԻՊԼԸ ՓՈՂԵՐ-ԱՍԻՈՑ ՄԷՋ

Լա Փիւրէի մասնաւոր աղբիւրէ մը կիմանայ թէ եգիպտոսի Խիվը, որ արդէն չատ մը հոդեր ունի Փոքր-Ասիոյ մէջ, երկու միլիոն ոսկիի նոր գումար մը յատկացուցած է, ագարակներ գնելու համար Իզմիրի և Գոնիայի նահանգներուն մէջ։ Կ'ըսուի թէ Խիվը մտադիր է գնելու Փոքր-Ասիոյ մէջ գտնուած բոլոր այն ագարակները, որոնք Համիտեան սեփականութիւնն էին։ Մշակութեան նոր մեթոտներ պիտի ներմուծէ և կառքի ճամբաներ շինել պիտի տայ միչեւ երկաթուղիի կայարանները։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՊՏՈՒՈՑԸ

Սուլթանը, առջի օր, Էրզրուրոյ զրօսանաւով հերէքէ երթալով այցելեց տեղւոյն գործարանը և ցերեկին հոն ճաշելէ յետոյ վերադարձաւ։ Տոլմա Պաղչէի պալատը։ Սուլթանին հետ կը գտնուէին երեք կայսերազունները, վարչապետը, կայս. ատագ Թիկնապահ Խորչիտ փաշա, Ա. զրարանակի հրամանատար Լեմէր Նավէր փաշա։ Սուլթանը կէս օրուան ճաշը կայս. քէօշկին մէջ ըրաւ։ Յետոյ աւելցեց տեղւոյն կայս. գործարանը։ Սուլթանը դրամական նուէր մը ըրաւ գիւղացիի մը, որ ընտիր կեռասի կողով մը նուիրած էր։ Սուլթանը քսանական ոսկի նուիրեց կէյզէի, Եարմէաի և Թավշանճիի թուրք վարժարաններուն։ Կայս. հրամանով, Հերէքլէն 100 աղքատիկ տղաք պիտի թլփատուին անձնական գանձուն ծախքով։

ԳԱԼԱԹԱՆԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Սկեանիկ հրատարակչուող լուսարէն թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Բօսինայի բնակիչներէն բաղկացած հրոսախումբ մը վերջերս յարձակում գործելով Նորայատատ թրակալաս գիւղին վրայ, կրակի տուած է զայն։ Պոնս-Հէրսէքէն գաղթականները հիմնած էին այդ գիւղը, որ Սթրումցա գաւառակին մէջ կը գտնուի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ցունաց Պատրիարքը, Ա. գործակատար Իքիատիս էֆ.ի հետ, Բ. Դուռ գնաց առջի օր, այցելութիւն տալու հանրապետական նախարարին։ Այս վերջինը բացակայ ըլլալուն, Պատրիարքը իր այցաքարտը ձգեց։ Յետոյ Շէյխ-իւլ-Իսլամին այցելութիւն տուաւ և երկարօրէն տեսակցեցաւ։ Մակեդոնիոյ վիճակի եկեղեցիներուն վրայ, առաջարկելով որ այդ խնդիրը դատական ճամբով լուծուի։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Բէլ Մէլ Կազէթ Գէորբէյն կիմանայ թէ որոշուած է անգլիական քաղաքականութիւնը կատարեալ փոփոխութեան ենթարկել Եգիպտոսի մէջ։ Հաւատարար քաղաքականութիւնը, զոր երկու տարիէ ի վեր գործ կը դրուէր, ալ ևս մէկդի պիտի ձգուի, և անգլ. ներկայացուցիչ Սըր Էլտրն Կոբէրի պիտի տրուի լիազօր իշխանութիւն բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար։ Եթէ երբեք նոր մանափորձ մը տեղի ունենայ, Անգլիոյ գրաւման բանկը միջոցներ ձեռք պիտի առնէ՝ կացութեան տիրանալու համար։ Սըր Էտուրտ Կրէյ մեզմ ոյժիմի մը անօգուտ ըլլալը հասկնալով՝ ծանր ազդարարութիւն մը ուղղած է եգիպտական նախարարութեան։

ՕՍՄ. ՆՈՒԻԱՏՈՐՄԻՆ ՀԱՄԱՐ

Իզմիրէն 6000 ոսկիի նոր գումար մըն ալ նպաստ զրկուած է օսմ. նաւատորմին վերակազմութեան համար։

ՕՖՕՊԻՈՍ ԵՒ ՕՄԱՆՊԻՈՍ

Օֆօպիւսներու և օմանպիւսներու ընկերութիւնը անցեալ օր փորձեր կատարեց Գարաքէօյի և Սիրքէճիի միջեւ։ Օֆօպիւսները 4-5 վայրկեանէն կտրեցին այդ հեռաւորութիւնը, քառասուն անգամ կրկնելով իրենց փորձերը, մեծ յաջողութեամբ։ Սովորական կառքերէն աւելի դիւրաւ կը շարժին օֆօպիւսները, առանց ոեւէ խնդրում առաջ բերելու ճամբուն վրայ։ Այդ օֆօպիւսները 34 հոգի կրնան բովանդակել։ 16 ուղեւոր վարի յարկը և 18 ալ՝ վերնայարկը։ Այնչափ հիգ վայրկեանը անգամ մը օֆօպիւս մը ճամբայ պիտի ելլէ։ Գիներն են Գարաքէօյ-Լիմին լօ՛ռիւ՝ 20 փարա, Գարաքէօյ-Սիրքէճի՝ 40 փարա։ Օֆօպիւսներու արագութեան և հանգստաւէտութեան ըսելիք չկայ, բայց գիները քիչ մը օսուլ են այդ կարճ ճամբուն համար, զոր մէկ քառորդ ժամն կարելի է կարել հեռիոն։

ՕՍՄ. ՁՐՕՍԱՆՇԵՐՋԻՆՆԵՐԸ

Նարուլի մէջ օսմ. զրօսանշերջինները ներկայ գտնուած են քաղաքին վաճառականներուն և ճարտարագործներուն կողմէ տրուած հացկերոյթի մը։ Զրօսանշերջինները դէպի Բօձծուլի պոյտ մը կատարած են կառախմբով։ Տեղական իշխանութեանց կողմէ տրուած հացկերոյթի մը առեն խիստ ուրախալի բաժակաճառեր արտասանուած են։

ԹՐԱՄՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ

Ինչպէս գիտէք, թրամվէյի պաշտօնեաները վերջերս գործադուլ էին ըրած, բայց գործադուլը միայն պաշտօնեաներուն վրայ չէ սահմանափակուած, վագոններուն անիւները սեղմող մեքենաներն ալ գործադուլ հայտնած են կ'երեւայ և կը սերժեն կատարել իրենց պաշտօնը։ Երէկ, Ղալաթիոյ զարմիվարին վրայէն բաց թրամվէյի վագոն մը սկսաւ արագաշարժ վազել. մէջի կիները վախցան և իրար անցան։ Մէկ հատը մահաւանդ չիրճած, ինքզինքը վար նետեց վագոնէն. բարեբախտաբար անվնաս ազատեցաւ, գրեթէ հրաշքով. միայն ժամացոյցը ձգած էր։ Բաւական փնտռուքներէ վերջը զայն գտան երկաթէ գիներուն մէջտեղ. ա նիւները վրայէն անցած էին, բայց բան մը չէր եղած և դեռ կը բաներ, որովհետեւ Լիմին ժամացոյցներու տեսակն էր։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՄԱՆԿԱՍՊԱՆ.— Էրուպ, տան մը պարտէզին մէջ փոքր սնուկ մը գտնուեցաւ, որուն մէջ կար նորածինի մը լոյտուած դիակը։ Թնութեամբ հաստատուեցաւ որ այդ պարտէզին կից տան մը մէջ երկու մանկամարդ Իրքուհիներ բնակած են։ կասկած կայ թէ այդ կիներէն մէկը սպանած է նորածինը։

ՀՐԴԵՀԻ ՄԷՋ ԱՆՈՒԱԾ.— Պէյուքի վերջին մեծ հրդեհին փլատակներուն մէջ տասներկու հոգիի դիակներ հանուած են։ Հաստատուած է որ այդ հրդեհը զէնքի մաքառանիներու գործն է։

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Պալաթի առջեւ, նախընթաց օր, նաւակ մը շրջելով, ուղեւորներէն Տավուիթ անուն մարդ մը խեղդուեցաւ։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՄԱԽՍՈՒՄԷԻ ԽՆԴԻՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ

ՊԱՏՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԱԾ

ՅԱՐԶԿՈՒՄՆԵՐ ՀԱԼԱՖԵԱՆ ԷՖ.Ի ԴԷՄ

ԱՆՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՓՐԻԷՒ ԱՌԱՋԱՐԿ

Օսմ. երեսփ. ժողովը երէկ վերջապէս ընդունեց Նոր Մախսուսէի պայմանագրութեան 29դ յօդուածը որ, կառավարութեան կողմէ ժողովին ղրկուած էր վաւերացուելու համար։ Տենդագին հետաքրքրութեամբ ամէն օր կը սպասէր այս խնդրոյն ելքին և այդ էր պատճառը որ ժամանակն առաջ Խորհրդարանի նստարանները գրաւուած էին խուռն բազմութիւնով մը։ Նիստը բացուեցաւ ժամը 3.45ին նախագահութեամբ Ասմէտ Բրզա պէյի։ Ներկայ էր հանրօգուտ շինութեանց նախարար Հալաճեան էֆ.։ Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ ժողովը անցաւ օրակարգ։

Պ. Հայտենեան (նախարար) նախ խօսք առաւ և ըսաւ թէ կառավարութիւնը Մաքսուսէի ներկայ պայմանագրութիւնը կնքած է իբրեւ օգտակար ձեռնարկ մը։ Նախարարը բացատրեց թէ ի՛նչպէս մանրաղնին կերպով քննած են ընկերութեան առաջարկները և Օսմ. Ազգին շահերը ինչպէս նկատի առնուած են։ Միւս բոլոր առաջարկողներու մէջ այս ընկերութիւնը, ըսաւ, ամէնէն նպաստաւոր պայմանները առաջարկեց։ Դիտողութիւն կ'ընեն թէ ինչո՞ւ պայմանագրութիւնը դեռ չկնքուած Խորհրդարանին վաւերացման չենթարկուեցաւ, անոր հնար որ նախ դեռ այդ միջոցին մենաշնորհներու յատուկ օրէնքը պատրաստուած չէր և յետոյ ուղղակի պետական գանձին հետ առնչութիւն չունէր։ Կ'ըսուի նաև թէ ընկերութիւնը խարած է կառավարութիւնը և կամ փոխադարձաբար. իսկ ոմանք քիչ կը գտնեն ընկերութեան դրամագլուխը և ոմանք ալ անկարելի կը նկատեն որ այս տեսակ պայմաններով ընկերութիւն մը յառաջանայ։ Նախ ըսեմ թէ երբեք կառավարութիւնը խարուած չէ. ի՛նչպէս որ ընկերութիւնն ալ խարած չէ կառավարութիւնը. ընկերութեան պայմաններ առաջարկուեցան և ան ընդունեց. գալով այն առարկութեան թէ ընկերութեան 900,000 ոսկի դրամագլուխը անբաւական է, ես օրինակներ ցոյց պիտի տամ թէ՝ ընդհանրապէս գումարով կարելի է 52,000 թօնս տարողութեամբ չոգենաւներ բանեցնել, որ հետեւ երբ Իռուսալէմ Մէյլ ընկերութիւնը 250,000 թօնս տարողութեամբ չոգենաւներ ունի՝ 1,700,000 ոսկի դրամագլուխով, երբ Պրիթիշ Ինսիլիէ՝ 500,000 թօնս 2 միլիոն ոսկի դրամագլուխով, Զանգ ընկերութիւնը 150,000 թօնս տարողութիւն՝ 750,000 ոսկի դրամագլուխ։ Բնական է որ Նոր Մախսուսէն ալ 900,000 ոսկի դրամագլուխով կարող է 52,000 թօնս տարողութեամբ չոգենաւներ ունենալ։ Կ'ըսուի նաև թէ նախկին պայմանները և թէ ընկերութիւնը պիտի վնասէ. ինչպէս կարելի է հիմակուընէ վերջնական բան մը ըսել։ Այս գործին մէջ կառավարութիւնը ամենայորդ ուշադրութիւն ունենալով, բնականաբար հոգ պիտի տանի որ ընկերութիւնը զրկանք չի կրեր և իր շահերը պաշտպանուին։ Բայց կառավարութիւնը չուզեր պահանջել ընկերութեան պայմանագրութեան մասին որ ազգեցութեան խնդիր դնելու կայ։ Ժողովը հիմա կամ կ'ընդունի և կամ կը սերժէ ու սերժուած պայմանագրութիւնը վերադարձուելու է։ Ինչպէս ասեցի՝ մեծ սխալ մը գործեցին երբ այդ ընկերութեան չծախուած բաժնեղրերը կառավարութեան կրնան գնելիլը ապահովեր է և երբ ընկերութիւնը չէ կրցեր ծախել՝ այն առեն միայն հանրօգուտ Շինութեանց նախարարը ժողովին զրկեր է պայմանագրութեան 29դ յօդուածը, որով արտօնութիւն կը թոյլատրուի փոխառութիւն կնքելու և ձեռնարկները գնելու. գ.ոնէ ժամանակ զրկուէր այդ պայմանագրութիւնը։ Երբեք ամուսնի պայմանագրութիւնը ստանալու քանի մը օր մնացած կը զրկուի որովհետեւ եթէ կանուխ զրկուէր, գուցէ մերժուէր։ Արդ այս պայմանագրութիւնն ան որ մեր Լենինիմէնը քննեց և ցոյց տուաւ անոր պակասները։ Ինչպէս պէտք առթիւ պարզեց նաեւ Լենինիմէնին տեսութիւնները և այն ծանր պայմանները որոնց մասին կարելի չէր որ շարունակուի ընկերութիւնը։ Միայն Պասրայի գիծը, որ կրնայ ապանկացնել ընկերութիւնը։ Այս նախարարը իր այս ընթացքով մեծ ծառայութիւն մը տուաւ երկրին. բաժնեթղթերը որոնց 100 ղրշ. կ'արժէին, հիմա գնողները 1 ղրշ.ի հազիւ կրնան ծախել։

Սահեի.— Սխալ է. որչափ ուզենք ազգ տանիմ նոյն գնով ծախեմ. առանց ուշադրութիւն ունենալու ի՛նչու կը խօսիս։

Ֆէրիտ պէյ շարունակելով, ըսաւ թէ Մէկեմտի էֆ. կինայ Գոնիա երթալ և գործ ծախել. առանց բաներու ինք իսանուիր չէ. իր ըսածը այն առեն կ'ըլլայ երբ կառավարութիւնը տարին 100,000 ոսկիի նպաստ յատկացնէ ընկերութեան։ Ֆէրիտ պէյ երդակացնելով, ըսաւ թէ այս գործին մէջ եթէ պատասխանատու մը կայ անոր միայն Հալաճեան էֆէնտին է։ Ապրքանի որ չենք կրնար մերժել, արտօնել կառավարութիւնը որ այս փոխառութիւնը կատարէ ընդունելով սակայն որ Հալաճեան նախարարութեան մէջ այսպիսակ սխալներ դարմանելու կարող նախարար մը կը պակի Մամանի ծախքը։

Բարի պէյ Ցանանաղոլին անունը լսեցաք և ըսաւ թէ իրաւ է որ իրաւ կ'ընդունին պայմանագրութեան նպաստ կերպով կնքուած ըլլալը։ բայց քանի որ կառավարութիւնը կը վստահացնէ թէ ընկերը պիտի կարենայ շարունակել և թէ կառավարութեան դրամագլուխ մը չպիտի գայ՝ կարելի է խոստանալ թէ պայմանագրութիւնը, պայմանաւ որ պատասխանատու բաներ նախարարը երբ ան պայմանագրութեան կարգ մը յօդուածներու փոփոխութիւնը առաջարկէ։

Նախագահը ուզեց Լ.

տեն կ'արտոնենք այս փոխառութիւնը, նկատելով նաեւ օր Նախարարը կը հաւատայ թէ ընկերութիւնը պիտի յաջողի և երբեք մանկանալիք ընկերութիւն մը չէ, ինչպէս կ'ըսէ Բանի պէս։

Ժամ մը դադարէ վերջ նիստը բացուեցաւ։

Առեղադրիր կարդաց կառավարութեան առաջարկը թէ՝ «Ժողովը առանց ոևէ պայմանի կ'արտօնէ կառավարութիւնը որ 29դդ յօդուածին համաձայն կնքէ փոխառութիւնը։»

Իսկ Ֆէրիս, Բիզա և Շէֆիգ էլ Մուէյեա պէյերը կ'առաջարկէին որ անվստահութեան քուէ տրուի և ատիկա տեղի ունենայ գաղտնի քուէարկութեամբ։

Կեդրոնը սակայն սաստիկ ձայնով վիճաբանութիւնը բաւական նկատած և կառավարութեան առաջարկը ընդունած էր։

Ֆէրիս.— Օրէնքին տրամադրութենէն օգտուելով կ'ուզեմ որ գաղտնի քուէարկութիւն կատարուի։

Կեդրոնը աղմկեց և ըսաւ թէ մեծամասնութեամբ արդէն որոշում տրուած է և հետեւաբար կը մերժէ Ֆէրիս պէյի առաջարկը։

Նախագահը եւս հարցուց Ժողովին թէ գաղտնի քուէարկութիւնը կ'ընդունի՞։ Կեդրոնը ամբողջ «Ո՛չ» պոռաց։

Ֆէրիս (պոռալով).—Իմ առաջարկս օրինական է. ես օրէնքին ուժով կը պահանջեմ. լսել է մեծամասնութիւն կազմող բառին կը վախնայ քուէարկելու։

Պարի.—Ի՞նչ կ'ուզէք...

Ֆէրիս.—Մենք կ'ուզենք անվստահութիւն յայտնել նախարարին. իսկ մեզի Թէլիզ պէյ կ'ազդարարէք պարտականութիւնդիդ չկատարելուդ համար (աղմուկ. ժիսոր)։

Լ. Ֆիֆրի.— Ես անձնական ոևէ հաշիւ չունիմ Հալաճեան էֆ.ի հետ և իրեն հետ գործ ալ չունիմ, քանի որ ան իրրեւ նախարար մեռած է իմ աչքս առջեւ (աղմուկ, հեգնական ծիծաղներ). սակայն Ֆէրիս պէյ և ընկերները կ'առաջարկեն քուէի դնել Հալաճեան էֆ.ի անարժանութիւնը (ինքնաթարգիրգ). ինչո՞ւ կը հակառակիք ասոր. ասիկա Սահմանադրութեան սկզբունքներուն դէմ հարուած մըն է...

Խալիլ.—Հոս գաղտնի քուէարկութեան խնդիր չկայ. ասիկա հարցապնդում չէ. ասկէ զատ մենք այս պայմանագրութիւնը ընդունեցինք. եթէ մերժէինք այն ատեն նախարարը կը հրաժարէր...

Ֆէրիս և Լութֆի Ֆիքրի, ձախակողմէն, նստարաններու վրայ եւած միւս կ'աղմկեն և յարձակումներ կ'ընեն նախարարին դէմ, որ անվերջով նստած է։

Ֆէրիս. — Մի՞ մեղի կը վստահացնէ թէ նախարարը այս սխալէն զատ, ասկէ վերջը նոր սխալներու մէջ չպիտի իյնայ. մենք Դաւիթին մեծամասնութեան վրայ վստահութիւն ունինք, բայց Հալաճեան էֆ.ի դէմ անվստահութիւն կը յայտնենք. ինչո՞ւ մեծամասնութիւն կազմող ֆրակցան կը վախնայ. թող քուէի դնէ.

Նախ. — Դաղտնի քուէարկութեան թագրիրը առուն տալու էիք...

Լ. Ֆիֆրի. — Նախագահը եթէ այժմ նախաստուերեան ամենափոքր նշոյլը ունենար, որուած թագրիրին համեմատ այս խնդիրը գաղտնի քուէարկել կուտար. (դառնալով նախարարին) վա՛յ կիսի նաղրը, վա՛յ...

Սրեգը և Պապանզատէ իրենց կարգին բեմ ելան և յարձակեցան ընդդիմադիր Ֆէրիս և Լ. Ֆիքրի պէյերու վրայ, ըսելով որ ինքզինքին միչտ Ազգին չանէրուն պաշտպան ցոյց կուտան. «Մի՛ղք և եղո՛ւկ այն ազգին, ըսաւ Պապանզատէ, որ այդ երկուքին կողմէ կը պաշտպանուի». Պապանզատէ տեսնելով որ Լ. Ֆիքրի զինքը կ'ընդմիջէ պռոտեստ.ղո՛ւ.ը հասերեք ժամ չեմկե չպիտիք բայց մենք ձայնչհանեցինք»։ Լ. Ֆիքրի փոխարինելով «Ես ձեզի պէս սիվրիսիճկի նման չեմ խօսիր»ըսաւ։ Ցեռոյ Ժողովը մեծամասնութեամբ անցաւ օրակարգի երկրորդ խնդրին և վաւերացուց Պապա-էֆկի-Դրրգքիլիսէի գծին պայմանագրութիւնը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Ա.ԶԱՏ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Օսմ. Խորհրդարանին երկկուան նիստին մէջ Մախսուսէյի նորակազմ ընկերութեան պայմանագրութիւնը վաւերացուցաւ մեծամասնութեան քուէով։ Դործին մէջ՝ խնդրոյ առարկայ նախարարը Հայ մըն էր, Հալաճեան էֆ.ն, իսկ ձեռնարկին բուն տէրը՝ նմանապէս Հայ մը, Երեսփոխան Ստեփան էֆ. Սպարդալը։ Կրկին տեսակէտով մեզ չահագրգռող այս պարագայն զատ կայ նաեւ ընդհանրական հանգամանքը այս ընդարձակ գործին, որ մեր երկրին բարգաւաճմանը, բարեկարգութեանը և յառաջդիմութեանը ահագին զարկ մը տալու կոչուած է։ Հին Մախսուսէն՝ հին բլէմիմն, բոլոր ախտերովը վարակուած հասատութիւն մըն էր։ Իր վրայ կը խորհրդանշէր զայն։ Ներկայ կարգերուն մէջ, ժամանակին հետ, աստիճանաբար պէտք է քակուին, քանդուին, կործանին բոլոր հանրային այն կաղմերը որոնք համիտեան միքրոպով վարակուած են և հետեւապէս ոևէ կերպով անդարմանելի։ Ատանք անպէտ քուրջի կոտրներու պէս մէկ կողմ նետելու և նորը, առողջը, գեղեցիկը, օգտակարը բերելու է անոնց տեղ։ Նոր կազմ Մախսուսէն՝ այս գաղափարին իրականացումն է։ Երեսփ. Ժողովը ողջմիտ հանդիսացաւ վաւերացնելով կարդադրութիւն մը, որմէ բաղմաթան օգուտներ պիտի ծնին այս երկրին համար։ Նախ՝ Թուրքիան պիտի օժտուի երթեւեկութեան արագ, ապահով, հանգստաւէտ միջոցներով. յետոյ, գործին ընդարձակմամբն ու ճիւղաւորմամբը, բաղմաթիւ օտարներ, ամէն ազգէ, ապրուստի պատուաւոր ու տեւական միջոց մը պիտի գտնեն. Մախսուսէի նոր շրջանաներուն չնորհիւ՝ յարաբերութեան դրուած նաւահանգիստներուն մէջ վաճառականութիւնը նոր զարկ մը պիտի սանայ, փոխադրութիւնները պիտի դիւրանան, որով և երկրին նիւթական կացութեան բարգաւաճմանը սատարներէն մէկը պիտի հանդիսանայ։

Դործին յաջողութեան և տեւականութեան երաշխիքներէն մէկը և ամենէն գլխաւորը այն է որ նորակազմ Մախսուսէին կազմակերպիչները տնտեսագիտներ են, ձեռնհաս ու գործնական մարդիկ, որոնց ձեռներեցութեանը, մասնագիտական ոգիին և ճաշակին վրայ գովեստներ չասելը աւելորդ իսկ է։ Անոնք գիտեն ամէն բանին ալէկը, տգեղը և գեղեցիկը ընկը։ Այս կողմէն ուրեմն յաջողութիւնը աւելի քան երաշխաւորուած է։

Երկրին ընդհանուր օգտակարութիւնը համար մարմնաւորուած այսպիսի հսկայ ձեռնարկութեան մը մէջ Հայուն մասնակցութեան լայն բաժինը մեզ Հայերուս համար հպարտութեան առիթ մըն է։ Սանեան էֆ. Սպարթալը յարատեւութեան անենկուն ոգիին փայլուն ապացոյցը կայ անոր մէջ։ Ասիկա անուրանալի է։ Ցարուցուած դժուարութիւններ, գլխաւորապէս արդիւնք վարնոց Նախանձառութեան, չվճռաեցուցին Իզմիրի հայ ներեսփոխանը. հրապարակային յայտնումներու, երբեմն Հայերու կողմէ իսկ կատարուած, անկիւ բանաւոր լռութեամբ մը միայն պատասխանեց, վերջնական յաջողութեանը խորապէս վստահ։ Հայազգ ընդօրին յամառութեան և դիմադրութեան ոգին կ'արտայայտէր իր այս ընթացքին մէջ։ Եւ այս պարագան հոգի վեր առնելով, չուկայիկ ու ատիպակ ըէքլամի մը նպատակը չէի ուզեր որ տեսնուէր այս տողերուն մէջ։ Ուրիշ ազգեր՝ իրենց ամէնայատին անհատին ամէնէն աննշան մէկ յաջողութիւնը երբոր պատրուակ կը բռնեն զիրենք և դափով պանծացնելու ենթական և անոր վրայէն ամբողջ ազգը, մենք Հայերս ինչու նմանօրինակ առիթ մը, անուրանալիօրէն հոյակապ ու երկրաչէն գործի մը յաջողութեան պարագային՝ անկեղ Հայուն նախձեռնութեանը և գործունէութեանը ինկած պատոյ բաժինը չպանծացնենք և չտարփոդենք։ Այո, նոր Մախսուսէի ձեռնարկը Հայու մը լրացումն է և անոր աշխատութեան արդիւնքը։ Նանրամտութիւն է ասկէց հպարտութեան բաժին մը հանել մեզի։ Կը տեսնէիք ի՞նչ կ'ընեն Ցոյները, եթէ Ցոյն մը ըլլար այս յաջողութեան առարկան։ Այս տեսակէտով, միչտ անոնցմէ վար, չա՛ռ վար պիտի մնանք մենք։ Գործին սկզբնաւորութեանը միջոցին, Հայեր էին որ, օտարներէն աւելի բարձրաղաղակ, հրապարակին վրայ կը պոռչային թէ նոր Մախսուսէն անհիմն ու խախտուտ ձեռնարկ մըն է։ Անհիմնականութիւնը ցոյց կուտան. «Մի՛ղք և եղո՛ւկ այն ազգին, ըսաւ Պապանզատէ, որ այդ երկուքին կողմէ կը պաշտպանուի». Պապանզատէ տեսնելով որ Լ. Ֆիքրի զինքը կ'ընդմիջէ պռոտեստ.ղո՛ւ.ը հասերեք ժամ չեմկե չպիտիք բայց մենք ձայնչհանեցինք»։ Լ. Ֆիքրի փոխարինելով «Ես ձեզի պէս սիվրիսիճկի նման չեմ խօսիր»ըսաւ։ Ցեռոյ Ժողովը մեծամասնութեամբ անցաւ օրակարգի երկրորդ խնդրին և վաւերացուց Պապա-էֆկի-Դրրգքիլիսէի գծին պայմանագրութիւնը։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԱՌՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ Վ.ԱՐՔԱՊԵՍԻՆ

Երէկ Ս. Պատրիարքը գործակատարին ընկերակցութեամբ այցելեց Վարչապետին և ցոյց տուաւ Երուսաղէմի Պատր. Տեղապահի փոխանորդ Տ. Տրդատ Եպս.ի մէկ հեռագիրը, որով կը խնդրուէր կարգադրութիւնը Եալ-Դուլէի իրը մահիպլ գրաւուած հողերուն խնդիրին։ Հաղգը փաշա պատասխանեց որ պէտք եղածը ի գործ կը դրուի։ Ցեռոյ Ս. Պատրիարքը խօսեցաւ Ատանա բանտարկեալ Հայերու մասին և խնդրեց որ անոնք ալ արձակուին։ Հաղգը փաշա պատասխանեց որ, յարմար մէկ առենին առոր ալ կարգադրութիւնը կ'ըլլայ։ Եռքը Ս. Պատրիարքը խօսեցաւ Գոնիայի և Դարթէմունիի առաջն. վիճակներուն մասին, որոնք պաշտօնապէս չէին ճանչցուած դեռ կառավարութեան կողմէ։ Վարչապետը այս խնդիրին կարգադրութեան համար յուսալից խոստում ըրաւ։ Ս. Պատրիարքը քառորդ ժամ եռքը մեկնեցաւ Վարչապետին քովէն։

ՆՊԱՍՏԻՑ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Նպաստից Ցանձնաժողովը երէկ նիստ գումարելով զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1. Գառնիկ էֆ. Սարգիսօֆի հրաժարական առած է նոյն Ցանձնաժողովին անդամակցութենէն։ Ժողովը գնահատելով յիշեալին երկու տարուան բարեխիղճ ծառայութիւնը, մերժեց անոր հրաժարականը։

2. Ատանայի և Հալէպի արկածեալ վիճակներէն գիրեր հասած էին, որոնք պէտք կը զգացնէին կառավարութեան կողմէ յատկացուած նպաստին փութով առաքումին։ Ժողովը որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարքէն, որպէսզի պէտք եղած դիմումը կատարուի։

3. Համբէնէն հասած հեռագիր մը խնդրատրիկի գոյներով կը ներկայացնէր նոյն քաղաքին կարօտութիւնը։ Ժողովը որոշեց 150 ոսկի զրկել։

4. Նոր ուսանողներ դիմում բրած էին նպաստի համար։ Ժողովը նկատելով որ, յառաջիկայ ամիսէն սկսեալ պիտի դադրին բոլոր կարօտ ուսանողներու տրուող նպաստները, մերժեց այս նոր խնդրանքները։

ԾԻՐԵՐ ՀԱՄՀՈՆՑԻ ՕՐԵՐԸ

Երեք Համհոնցի փոքր որբ եղբայրներ, որոնք Ամերիկա գանուող իրենց քեռին քով երթալու համար ճամբայ ելած են, Նիւ-Եորքի մօտ 15 օր վար դրուած են Ամերիկեան կառավարութեան կողմէ և ետ դրկուած են, այն առաքութեամբ որ, իբր թէ մէկ մարդ չկրնար հոգալ երեք որբեր։ Այս խեղճ որբերը երէկ դիմանպետ Բաթթող էֆ. Թէլեանի միջոցով ներկայացան Ս. Պատրիարք հօր, որ անօրինեց անոնց Ս. Փրկչի Ազգ. որբանոց ղրկուիլը։

ՍՊԱՌՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐ

Երէկ Պատր. Փոխանորդ հայրը Ս. Պատրիարքին կողմէ Այսթէֆանոս Ցուվ. պէյ Տատեանի բնակարանը գնաց ցաւակցութիւն յայտնելու այն սպառնական նամակին համար, զոր, ինչպէս երեկ գրեցինք, ստացած էր Ցուվ. պէյ։ Չնորհակալութիւն յայտնէլէ ետք ըսաւ որ, տղայական արարք մըն է անիկա. սակայն ինք կը ցաւի անոր համար որ, չատ բարիք երած է այդ սպառնական նամակ գրողին ու անոր ընտանիքին։

ՄԱՐԱԳԻ ԱՌՍԱՋՆՈՐԴԸ

Մարաչէն կը հեռագրուի Պատրիարքարան որ, առաջնորդ Տ. Մկրտիչ Եպսկ. Վեհապետեան ծանրապէս հիւանդ է։ Պատրիարքարանէն պատասխանուեցաւ որ, հոգ տանին և անմիջական կարգի միջոցներ ձեռք առնեն Առաջնորդին ապաքինումին համար։

ԴԱՍԹԷՄՈՒՆԻԻ ՎԻՃԱԿԸ

Դասթէմունիի Պատր. Տեղապահ Տ. Եղիշէ վրդ. Ամսաւուն երէկ Դասթէմունիի գործերուն մասին իրեն քննութեան տեղեկագիրը ներկայացուց Ս. Պատրիարքին։

ԲՆՆՈՒԹԻՒՆ

Բերայի Տ. Հմայեակ քհնյ. Արապաճեան Ս. Պատրիարքին հրամանով երէկ կանչուեցաւ Փոխանորդարան, խիստ քննութեան մը ենթարկուելու՝ իր կարգ մը անպատեհ գործերուն համար։

ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Անցած կիրակի Թօխ Դափուի մէջ Թաղ. ընարութիւն կատարուելով՝ ընտրուեցան Տեարք Արամ Բապուճեան, Վահրամ Արծրունի, Նազարէթ Իւթիւճեան և Յարութիւն Մարդարեան, իսկ համեմատականի մնացողներու ընտրութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ երեքակի։

ԵՐԵՒԱՆԱԴԻՄԻ ՊԱՏ.

Երուսաղէմի Պատր. Տեղապահը իր մեկնումէն առաջ մայիս 9 թիւով նամակ մը ուղղած է Պոլսոյ Փոխանորդարանը, որով իր և Վարչ. Խորհուրդին չնորհակալութիւնը կը յայտնէ Կեդր. Վարչութեան, Եաիգուլէի հողերու մասին ցոյց տուած ջանքերուն համար։ Նոյնպէս չնորհակալութիւն կը յայտնէ Փոխանորդ Տ. Սմբատ վրդ.ի՝ Զաքմաքճիլար գանուող խանութին խնդիրին համար։ Այս խանութին երկու քովերը, ինչպէս նաև վրան, կը վերաբերի Բեթարքի Զաքուչ օղլուի, որ յանձն առած է խանութը իր ծախքով հիմէն չինել պայմանով որ 5 տարի իրեն վարձի տրուի 4½ ոսկի ամսականով։ Այդ խանութը հիմա 4 ոսկի ամսավարձք կը բերէ։

** Աւագ առաջ Տնտես. Խորհուրդը Երուսաղէմի Փոխանորդարան գիր մը ուղղելով՝ պահանջած էր այն ծախքերը զորս բրած է Երուսաղէմի վանքին ի հաշիւ։ Փոխանորդարանը այս բանը իմացուցած էր Պատր. Տեղապահին, որ նոյն գիրով կը յայտնէ թէ՝ վանքին երեւմտեան կացութիւնը չթոյլատրեր այդ պահանջքին գոհացումը և վանքին Վարչ. Խորհուրդը որոշած է յետաձգել անոր կարգադրութիւնը։

ՆՇԱՆԱԼՈՍՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք՝ Ժեան Թիւրֆի խմբագիրներէն Պ. Դանիկ Թուղլաճեանի նշանախօսութիւնը Օր. Զարուհի Մ. Պետրոսեանի հետ, կիրակի օր, Բերա Պետրոսեաններու բնակարանին մէջ, ի ներկայութեան երկու կողմի ազգականներու և բարեկամներու։ Մեր անկեղծ չնորհաւորութիւնները Պ. Դանիկ Թուղլաճեանի և իր չնորհալի խօսեցեալին։

ՊՐԻՊԱՆ

Աբեհ.ի 7295 թիւին մէջ բաժնեգին չվճարող բաժնորդներու անունց շարքին սխալմամբ դրուած էր նաեւ Մարզուանի Գրատրաց Միութեան անունը։ Ներկայիս կը փութանք ուղղել այդ սխալ։ Ներկայիս կը փութանք ուղղել այդ սխալ և ցաւալի սխալը, որուն համար յիշեալ Միութեան ներողութիւնը կը խնդրենք։

«ՊԱՐՏԻԶԱԿ»

Պարտիզակի (կիսամեայ Հանդէս Պարտիզակի Բարձր. Վարժարանի Ընթացաւարտաց Ընկերութեան) Բ. Թիւը հրապարակ ելած է 48 մեծադիր էջերով, պատկերազարդ և ճոխ պարունակութեամբ։ Դին՝ Պոլսոյ համար 2½ դ., իսկ գաւառներու և արտասահմանի համար՝ 3։ կը գտնուի բոլոր գրավաճառներու քով։ Կեդրոնատեղին՝ Ս. Մարթիկեան Որդիք, Մանուկ Փաշա, Կ. Պոլիս։ Ա. Թիւը, որ մեծ ընդունելութիւն գտաւ ամէն տեղ, բոլորովին սպառած է։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Լոյս տեսաւ Գ. Լուսինեանի ֆրանսատայ մեծ բառագիրքին Բ. հատորին 24դդ պրակը 40 փր.։

ԹԱՏՐՈՆ

Այս հինգշաբթի գիշեր ժամը 9½ին (Ը. Ե.) Մաքրիգիւղի «Լէյլի» թատրոնին մէջ Վահրամ Փափազեանի խումբը Տիկին Բէաթի մասնակցութեամբ կը ներկայացնէ Տօն-Ֆիերրօ-Գարուչօ, առաջ Բոլ Իօռավիչի առաջին անգամ Պոլսոյ մէջ և Գ. Ադամեանի Մտիր կուսանոցը։ Դին Ա. կարգ 10, Բ. կարգ 5 ղրուշ։ Կանանց համար 5 ղրուշ։

ԲԱՆԻ ԴԱԼՈՒՍՏԻ ՀԱՄԱՐ

Ի պատիւ Հայ-հռոմէականաց Պոլսոյ Պետրոս ԺԳ. Թէրզեան Նորընծիր Կ. Պարիրքին, ընդ առաջ երթալու և բարի գալուստ մաղթելու համար, Շիրքէթի մասնաւոր չոգենաւ մը վարձուած է նախձեռնութեամբ տեարց Դէորգ Աճէմեանի (մուխթար) և Պոլսոյ Թօքատլեանի։ Շոգենաւը կամուրջէն պիտի մեկնի ժամը 3ին (Ը. Թ.)։ և Իմարարտի բացերը պիտի դիմաւորէ Ն. Սրբազնութիւնը։ Դին 10 ղրուշ, մէկ անձի համար։ Դիմաւորելու օրը պիտի ծանուցուի նախապէս։ Տամակները կը ծախուին Բերա, Կալաթա-Սէրայի դիմաց, ծխավաճառ Գրիգոր Օհանեանի խանութը, Պոլիս՝ Նարիւրէճեան դեղարան և Պին պիր Զէյիտ վաճառատունը։ 4—1

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՀԻՐԷ—(ԳԵՏԻՊՏՈՍ)

ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ

Ընդհանուր Ժողովի Դիւանի

Կը փութանք յայտարարել թէ ըստ կանխածանոյց հրաւէրի՝ Մայիս 8ի կիրակի օրը, ժամը 4ին (Յ. Մ.), Հայկական Ընդհ. Միութեան տարեկան Ընդհ. Ժողովը տեղի ունեցաւ քաղաքիս Ազգ. վարժարանին ժողովասրահին մէջ։ Դիւանը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով՝ Վեհ. Պողոս փաշա Նուպար, առենապետ, Տ. Վ. Մալէզեան, առենադպիր, Տեարք Ս. Դաւիթեան և Մ. Խերեան, քուէարարք։

Ընդհ. Ժողովը, միաձայնութեամբ,

ա) Վաւերացուց Կեդր. Վարչ. Ժողովին համարառուութիւնը՝ 1 Մայիս 1909—1910 տարեշրջանի.

բ) Ընդունեց ինչ ինչ բարեփոխութիւններ Կանոնագրին 2, 4, 15, 18 և 19 յօդուածներուն մէջ.

գ) Անուանեց Տ. Լ. Փափազեանը հաշուեքննիչ 1910—1911 տարեշրջանին համար.

դ) Յայտնեց իր չնորհակալութիւնը Վեհ. Պողոս փաշա Նուպարի և Կեդր. Վարչ. Ժողովի միւս անդամներուն, ինչպէս և Վեհ. Դարբիէլ էֆէնտի Նորատունկեանի և Տօքթ. Պ. Կոստանդեանի։

Ի դիմաց Հ. Բ. Ը. Միութեան
Ընդհանուր Ժողովի
Ատենադպիր
Վ. ՄԱԼԷԶԵԱՆ

Գահիրէ, 15 Մայիս 1910

ԾԱՆՕԹ.— Կեդր. Վարչ. Ժողովին համարառուութենէն կ'երեւայ թէ Միութեան ամբողջ դրամագլուխն է Ե. Դ. 1.494.495,87 (չուրջ 390.000 ֆրանք), որուն Ե. Դ. 1.001.352,17ը՝ ըստ կանոնագրի՝ անձեռնմխելի մասը կը կազմէ։

Միութեան հիմնարկութենէն ի վեր (1906) ղրկուած նպաստներուն համագումարն է Ե. Դ. 1.515.549,54 (չուրջ 400.000 ֆրանք)։ Վերջին տարուան մէջ՝ միայն իր յատուկ եկամուտներէն նպաստ ղրկած է Ե. Դ. 155.603,45, իսկ ընդհանուր ծախք եղած է՝ մէջը ըլլալով մասնաժողովներուն ծախքերը՝ Ե. Դ. 33.905,50։

Միութիւնը չորս տարուան մէջ իր սեփական միջոցներով նպաստ ղրկած է՝ Ե. Դ. 499.018,84, նաիրատուութիւններէ գոյացած հասոյթներով՝ Ե. Դ. 359.818, և հանգանակութեան արդիւնքներով՝ Ե. Դ. 656.633,70։

Անդամներու թիւը 686էն բարձրացած է 2117ի՝ մինչեւ 30 Ապրիլ հասած անդամացուցակներու համաձայն։

Բացի երեք մասնաճիւղներէն զոր Միութիւնը ունէր (Ադիքամագրիա, Մանչեսթըր և Պոսթոն), 27 նոր մասնաճիւղեր եւս կազմուած են՝ Դահիրէ, Կ. Պոլիս, Իզմիր, Մերսին, Պրուսա, Սրվազ, Խարբերդ, Էսկիշիր, Երզնկա, Էրզրում, Տիարպէքիր, Հալէպ, Տարասանէլ, Ֆիլիպէ, Ռուսճուգ, Սօֆիա, Նիւ-Եորք, Բրուվիտէնս, Փրէզնօ, Ուսթր, Պրաքթըն, Նիւ-Պրիթթն, Լօրէնս, Բիլմընտ, Բաուիէքէդ-Սէնթրլ Ֆոլս, Իսթ-Բէվպրիճ և Պրիճուոթր։

Կանոնագրին բարեփոխուած յօդուածներուն կարեւորագոյն տրամադրութիւններն են՝ 2դդ յօդուածին համաձայն Միութեան տարեշրջանը փոխան Մայիսի՝ այսուհետեւ Յունվարին պիտի սկսի. 4դդ յօդուածով կը ճշդուին տարբեր երկիրներու համար մուտքի տուրքի և անդամավճարի նուազագոյն քանակը (Օսմ. Ղուշ, 10 և 5, Ֆրանք 2,50 և 1,25, Շիլին 2 և 1, Տոլար ½ և ¼ և Բուպլի 1 և ½)։ 15դդ յօդուածը կը տրամադրէ որ առնուազն 15 ղրուշ ամսաբաժին վճարող անդամները միայն կրնան մասնակցիլ տեղական մասնամասնաժողովներուն և բացառիկ պարագաներու մէջ կեդր. Ժողովը կրնայ տարբեր կարգադրութիւն մը տնօրինել. 18դդ յօդուածը կ'արտօնէ տեղական մասնաժողովներուն՝ իրենց տնօրինութեան և պատասխանատուութեան տակ կազմելու օժանդակ մասնաճիւղեր և մասնաւոր յանձնախումբեր, և կը պարտադրէ անոնց կեդր. Ժողովին զրկել հեղինակ գոյացած բոլոր հասոյթները։ Իսկ 19դդ յօդուածին համաձայն՝ տեղական մասնաժողովներու անդամները իրաւամբ կը մասնակցին նաև Միութեան Ընդհ. Ժողովին։

Ընդհ. Ժողովին նիստէն վերջ տեղի ունեցաւ Գահիրէի մասնաճիւղին կողմէ սարքուած հանդէս մը՝ Միութեան քառասնամեայ գործունէութեան առթիւ, որուն ներկայ գտնուեցան Միութեան անդամներէն չատեր՝ իրենց ընտանիքներով հանդերձ։ Կեդր. Ժողովի կողմէ խօսեցան Վեհ. Պողոս փաշա Նուպար, Ե. Ադամեան պէյ և Տ. Վ. Մալէզեան. հանդիսականներէն խօսք առին՝ Դեր. Մուշեղ Եպիսկ. Սերոբեան և Տ. Մ. Տամատեան։

ԲԵՐԱՅԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿ. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Բերայի Հ. Ե. Մ.ը պատիւ ունի ծանուցանել Հայ հասարակութեան թէ՝ թելադրուած Պ. Լեւոն Եղիազարեանի եւրոպական երգեցողութիւնը հայ ժողովուրդին մէջ տկարելու առաջարկէն, ձեռնարկած է հիմնելու ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ մը, անօրէնութեամբ Պ. Եղիազարեանի, որուն պիտի կրնան մասնակցիլ երկու սեռէ հայ արուհասատարներ, առանց կրօնի խտրութեան։

Դասընթացքը պիտի պարունակէ հետեւեալ ճիւղերը.

1. Chant «Solo» (Երգեցողութիւն Սօլօ).

2. Classe d Opéra (Օպերայի դասընթացք).

3. classe d'Ensemble (Անսամպլի և խմբական երգեցողութիւն).

Այս ճիւղերուն հետ պիտի ուսուցուին հետեւեալ պարագայական և լրացուցիչ դասերը.

A. Théorie de musique.— B. solfège.— c. Histoire de musique.

Այս դասընթացքը կ'ընդգրկէ ամբողջ տեսական երգեցողութիւնը։ Զայն աւարտող մը ամբողջովին տիրացած կ'ըլլայ երգեցողութեան արուեստին, մինչեւ օրերայի երգիչ ըլլալու աստիճան։ Անոր մշակումով՝ կարելի կ'ըլլայ կազմել եւրոպական ըմբռնումով Հայկական երգիչ խումբեր, թէ ժողովրդական, թէ եւրոպական և թէ եկեղեցական երգեցողութեան համար, որուն գոյութիւնը այնքան փափաքելի է ազգին մէջ։

Այս ձեռնարկին յաջողութեանը ուրախ ենք յայտնելու որ Պրն. Եղիազարեան նուիրած է իր բոլոր հոգեղը և աջակցութիւնը։ Մանօթացնելու համար հասարակութեան ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ անօրէնը, ըսենք թէ՝ Պ. Եղիազարեան ընթացաւարտ է Բարիզի conservatoire National de Musique et de déclamationէն, ուր հետեւած է՝ Warot (Սօլօ երգեցողութեան), de Martini (Սօլօ երգեցողութեան և Սոլֆէժ), Cirodet (Օպերայի դասախօսութեան), Bougaut-ducoudray (Երաժշտական պատմութեան) և Georges Marty (Անսամպլը և խմբ, երգեցող.) Բրօֆէսէրներու դասընթացքներուն։ Մասնաւորապէս մշակած է Օպերայի երգչութիւնը և ունենալով բեռնի ձայն, մասնակցած է եւրոպական նուագահանդէսներու։ Թէ Ռուսաստանի և թէ Եւրոպական քաղաքներու մէջ մեծ աշխատութիւն ունեցած է երգիչ խումբեր կազմելու համար։ Երկար տարի դասախօսած է բաղմաթիւ արուեստագէտներու և տուած է հայկական և եւրոպական երաժշտութեան նուագահանդէսներ՝ որոնք մեծապէս գնահատուած են եւրոպական մամուլին կողմէ։ Ինք առաջին Հայն է որ մտած է Բարիզի Բօնսերվատուար ուրկէ ընթացաւարտ եղած է փայլուն վկայականով։

Պ. Եղիազարեան զոհողութեան ձեռնարկ մը նկատելով մեր ծրագիրը, Միութեան հետ համաձայնած է չափազանց դիւրամատչելի պայմաններով դասախօսելու ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ճիւղերը, որոնց մասնակցելու համար կրնայ ամէն մարդ դիմել, որովհետեւ որոշուած է մինչեւ իսկ ձրի ընդունիլ այն կարգի երաժշտասէրներ, որոնք նիւթական միջոցներէ զուրկ են, բայց որոնք երգչական յարմարութիւն ունին։

Կոչ կ'ընենք ուրեմն Հայ հասարակութեան, փութալու օգտուիլ այս առիթէն, ազգին մէջ երգասիրներու համար պէտքը ա՛նչափ զգացուած երգիչ խումբերու, որոնք ազգի մը գեղարուեստական յառաջդիմութեան էական տարրերը կը կազմեն։

Կանոնց և այլերու դասախօսութիւնք զատ զատ պիտի ուսանուին։

Կը խնդրուի դիմել՝ Բ. Հ. Ե. Միութեան (Բերա Մեծ փողոց թիւ 46) իգական սեռէ, Բ. և Ե. օրերը ժամը 4-6 (ը. ե.) և կիրակի՝ 2-4, (ը. ե.) —

Էրկի մարդիկ՝ Դ. և Ուր. ժամը 5-7, (ը. ե.) և կիրակի՝ 11-1 (ը. ե.)։

Դասընթացքը պիտի սկսի շաբաթ, 15/28 մայիս. սնոնճ որ առդեն սուռանցգրուած են՝ դիմեն նոյն օրը, ժամը 5-8 (ը. ե.), Միութեան սրահը։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
Բ. Հ. Ե. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Կ. Պոլիս 12/25 Մայիս 1910

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿՐԵՏԷԻ ԵՆԴԻՐԸ

Պաշտպանութեանց Պոլսոյ դեսպաններուն կողմէ օսմ. արտաքին գործոց նախարարութեան ապահովութիւն արուեցաւ թէ Կրետէի ազգային ժողովի խլամ անդամները անպատմն պիտի ընդունուին նոյն ժողովին մէջ։

*** Երէկ ռուսական դեսպան Պ. Զարիքօֆ Եպարքոս Հագգը փաշայի այցելելով ապահովցուց թէ Ռուսիա ալ օսմ. կառավարութեան տեսակէտը պիտի պաշտպանէ Կրետական խնդրին մէջ։

*** Աթէնքի օսմ. դեսպան Նապի պէյ արտաքին գործոց Նախարարութեան հեռագիր մը ուղղելով կ'ըսէ թէ Յունաստան զինուորական միջոցներ ձեռք կ'առնէ փութով և մեծաքանակ ռազմամթերք յանձնարարած է Հոկտեմբերի սկիզբը յանձնելի։

*** Զայոյ կը շրջի թէ օսմ. կառավարութեան կողմէ Կրետէի կուսակալ առաջարկուած է Սամոսի իշխան Քօքասի էֆ.։

ԾՈՎԱՑԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՀՐԱՖԱՐԱԿԱՆԸ

Երէկ, Սբր Ուիլեէմս ծովակալը եպարքոս Հագգը փաշայի հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ ծովային նախարարութեան վերաբերեալ կարգ մը գործերու համար։ Այսօր Եպարքոս Հագգը փաշա ծովային նախարարութեան պաշտօնատունը երթալով փոխանորդաբար պիտի զրաղի ծովային նախարարութեան վերաբերեալ գործերով։

ՀԻՄԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏՇԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հիմարացիներու կողմէ զրկուած պատուիրակութիւնը, որ կազմուած է երեք հոգիէ, երեկ, ընկերակցութեամբ իրենց երեսփոխաններէն Մամօրուս և Մուֆիա պէյերու, այցելեց ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյի և պարզեց Հիմարացիներու պայմանները զինուորագրութեան և տուրքի խնդիրներու մասին։ Թալաթ պէյ զինուորագրութեան խնդրոյն համար յայտնեց թէ չի կրնար ոևէ վճռական պատասխան տալ, քանի որ պատերազմական նախարարին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է և պէտք է ապասել անոր գալուն։ Իսկ տուրքի խնդիրը մէկ տարի յետաձգեց, մինչեւ որ կառավարութիւնը պէտք եղած

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն ԲԱՔԷ ՍԻԼԼԻԿ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իօճի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Մայիս 31ին։

Իմիրեթի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կ՝ հասնի Յունիս 7ին։

Ֆրիմի չոգենաւը Սև ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 14ին։

Իօճի չոգենաւը Մարսիլեայէն հոս կը հասնի Յունիս 21ին։

Իմիրեթի չոգենաւը Սեւ ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 28ին։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Իօճի չոգենաւը, նաւապետ Պոլ, յունիս 1 չորեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամը 11ին կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իմիրեթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքիր, Յունիս 8ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ կ՝ելլէ դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիյսկ։

Ֆրիմի չոգենաւը, նաւապետ Մէրիէ, Յունիս 15ին, չորեքշաբթի օր, առաւօտեան 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իօճի չոգենաւը, նաւապետ Պոլ, Յունիս 22ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիյսկ։

Իմիրեթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքիր, Յունիս 29ին, առաւօտեան ժամը 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Ա. դասէ Բարքիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 150 »
Բ. » Բարիզի » 160 »
» » Մարսիլիայ » 120 »

Ա. դասէ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. դասէ 185.10 ֆր. (Տիլբի համբայ)։
Ցեղեալութեանց համար դիմել Գրիգոր Ֆաֆէանէ, քարտէին վրայ։

69 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրեւամերիկեան
Cie. de navigation Austro-Americana)
ԱՆԴՐԱՍԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մանաւոր դիւրութիւններ կ՝ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պտուտակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի գրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Զալաթիա, Շնարակ իսկլէսի փողոց, Լոյս Օթելիէն դործակալութեան նախկին չէնքին դիմաց եւ Արաբեան խանին վերև թիւ 24։ Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՖՕՐ ՔՈՒՐՄՈՒԶԻ

Cie RUSSIE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
ԵՐԱՒԱՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Մայիս

Կիր. 25, 8 Տարտանէլ, Իզմիր, Պիրէոն և Ադրիատիկ ծրիւ. ժամը 11ին։
Երկ. — Օտեսա. ժամը 4ին։
Դշ. 27 10 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հանդոս, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Քրիպոլի, Ֆէրոսի, Հայֆա, Եաֆա, Բեռութ և Ադրիատ. ժամը 4ին։
Եր. 29/12 Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ 1/14 Իզմիր, Սմիրնա, Սամոս, Օրաս, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։
Եր. 1/14 Օտեսա, Իրիկուան ժամը 4ին։
Կիր. 2/15 Տարտանէլ, Իզմիր, Պիրէոն, Ադրիանդրիա, ժամը 11ին։

ՏԷՐՈՒՊԷԻ ԷՔՍԹՐԱ ՄՈՄԵՐ

Տէրուպէի էքսթրա ընտիր մոմերը գտնեցէք, որոնք ո՛չ ծուխ կ՝արձակեն և ո՛չ կը վազեն։ Այդ մոմերուն պատրաստութեան համար մեծ խնամ տարուած է։ Գինն ալ աժան է։ Կը ծախուի գլխաւոր խանութներուն և Պոլսոյ, Բերայի ու Զալաթիոյ մեծ վաճառատուներուն քով։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Պալըք Բազար, Նէվշէհիր խան, թիւ 9, Բօրլօղլու և ընկերութեան մօտ։
Ընդհանուր գործակալ
75—61 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուխս Միլքը

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ
ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ամէն անոճ որ գործածած եմ այս կաթը՝ կ՝ցեղուցնէ զայն։
ՄԻԼՔՄԷՅՏՍ ՊՐԷՆԴ ՍՈՒԽՍ ՄԻԼՔԸ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՁՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ԿՈՆՍԱՆԱՆ՝ ԿԵՐԱԿՈՒՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԵՒ ԱՄԷՆՈՒՆ ԵԼ ՕԳՏԱԿԱՐ
50—26

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱԼԵՆՏԻՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական Նախարարութենէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Շարքի ծովային Նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Թանատայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Արժանթինի եկեղեցական Թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր վարչութիւններ։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մեծագոյն մրցանակներ.—Անվերջ (1885), Բարիզ (1889), Պրիսել (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 Արտաքոյ մրցման, անդամ ժիւռիի.— Ժընէվ (1896), Թուն (1899)։
5 Սուրի մրցանակներ, 50k աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշատելի եւ Փիսի դիպուածներէն։
16 Շնորհագիր.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատելֆիա, Անվերջ Ամբերտամ, Զիքագօ, Լն., Լն.։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Լերկայացուցիչ ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ Մեծ Շուկայ, Մանճազանքլար, 44 — 46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ ոչն վաճառատան բազմաթիւ յանախորդներէն, պէտք ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապպարանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։ 50—

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ գունաներեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

Ա Զ Դ
ՀԱՐՍՏԱՆԱԼԻՒ ՄԻՋՈՑ
ՄԻԱՅՆ 166 ՂՐՈՒՇՈՎ

Այս միջոցն է գտել Հոլանտական Բռէտի Ֆօ՝սի 1904ի փոխառութեան պարտաթուղթ մը, որ Եգիպտական Բռէտի Ֆոնսիէի, Բուսելիի երկաթուղիի, և Լն., պարտաթուղթերուն յար և նման է, բայց անոնցմէ աւելի շահելու հնարաւորութիւն կ՝ընծայէ, որովհետեւ իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մէջ 2,000 թիւ կը շահի, այսինքն նեգիպտական Բռէտի Ֆոնսիէին 1974 թիւ աւելի և Բուսելիի երկաթուղիին ալ 1050 թիւ աւելի կը շահին։ Հոլանտական Բռէտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը երկու տարին անգամ մը, տարին վեց անգամ կը կատարուի Ամստերտամի մէջ պետութեան հսկիչներուն տակ։ Ամբողջ փոխառութիւնը բաժնուած է 72,000 կուպոնիւի։ Թուրքիոյ մէջ հոլանտական պանքա չգտնուելուն համար մեր ընկերութիւնն ամէն առեն կը վերցնէ հոլանտական Բռէտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթերը Եւրոպայի հրապարակին համաձայն լաւագոյն գինը վճարելով։ Նոյն պարտաթուղթերն առանդ առնելով դրամ փոխ կուտայ նաեւ իւրաքանչիւր թուղթի համար մէկ օսմ. ոսկիի հաշուով և տարեկան 6 առ հարիւր տոկոսով։ Ուրեմն փոխանակ 1000ի գնելու տարեկան 60 ղրշ. կորսնցնելով, կամ ուրիշ վիճակահանութեան տոմսեր գնելու՝ աւելի մեծ կորուստի մը ենթարկուելով, կը յանձնարարենք գնել հոլանտական Բռէտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթերը, որոնք արքայական հրամանագրով արտօնուելէ ետքը հրապարակ հանուած և կալուածներով երաշխաւորուած են և վաճառուն գինն է ընթացիկ դրամով 166 ղրշ.։ այսինքն ամէնուն համար ալ մատչելի գին մը։ Հոլանտական Բռէտի Ֆոնսիէի արժէթուղթ գնելով ամենեւին վնաս չէք ենթարկուիր, որովհետեւ մինչեւ 70 տարի կա՛մ ձեր տուած դրամը պիտի գանձէք, կա՛մ վարը յիշուած լեցուն պարգեւները պիտի ստանաք։ Հոլանտական Բռէտի Ֆոնսիէ գնողը, պարտաթուղթին փոխարժէքին զատ առանց ուրիշ դրամ վճարելու, 70 տարուան միջոցին 420 վիճակահանութիւններով քաշուելիք հետեւեալ պարգեւներուն պիտի մասնակցի.

250,000	ֆր.ի	պակ	գեւներ	70 անգամ
150,000	»	»	»	70 »
125,000	»	»	»	70 »
100,000	»	»	»	70 »
75,000	»	»	»	70 »
62,500	»	»	»	70 »
10,000	»	»	»	420 »
1,000	»	»	»	2100

և աւելի պակաս շահող ուրիշ շատ մը պարգեւներ։ Գաւառներէն կամ արտասահմանէն գնել փափաքողներն հաճին փոխարժէքը մանրաբոսքով կամ չեքով ղրկել հետեւեալ հասցէին,—

Crédit populaire Ottoman
société en Commandite

7 Բիւլիւք Թիւնէլ խան, Զալաթիա, Պոլիս, Ֆէրուզ պէյ խան, թիւ 5, և 7, Նոր Նամակատան դիմաց։

Աւելի տեղեկութիւն ստանալու համար դիմել նոյն ընկերութեան։ Գաւառներու մէջ վաճառուն յանձն առնող գործակալներ կ՝ուզուին։ 36—16

ԼԱ ՔՕՔՕԶ

Կերակուրներու պատրաստութեան մէջ լա Քօֆօզի գործածութիւնը շատ աւելի նպաստաւոր է քան կարագը, ձէթը և արպը։ Միեւնոյն կերպով կը գործածուի,—
ԲԱՑԹ ՄԷԿ ՔԱՌՈՐԴ
ՆՈՒԱԶ ԲԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Լա Քօֆօզ ռուսական զուտ և անխարդախ կարագ մըն է։

Լա Քօֆօզ, Մական եղարց վաճառանիշով, մեծապէս յանձնարարելի է առողջապահական տեսակէտով։ Բոլոր հիւանդանոցներուն մէջ կը գործածուի։ Մական եղարց վաճառանիշով այս իւղը փնտռեցէք բոլոր գլխաւոր նպարավաճառներուն մօտ, վաճառման կեդրոնատեղի Զալաթիա, Մէհմէտ Ալի փաշա խան՝ Ն. Ս. Բէվզնէիօղլու և Որդի վաճառատունը, Պոլիս՝ Լէօն Սէմխա, Լիմոնճը լար փողոց, թիւ 53։
Ընդհ. գործակալ
75—74 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅԷՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
ԶԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած։
Պահեստի գումարներ 38,000,000 ֆուրոնի չափ։

Պոլսոյ գործակալութիւն՝ Էյլեքթրիք խան, Բերայի գործակալութիւն՝ Ս. Անթուան խան, Բերա, Մեծ-Փողոց։

ԳԱԼԵԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկիներդրամով ըլլալու են։ Ցիրուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայէն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ ոսկէ աւելի ամարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ բարձրացնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ խնայ տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան առնուիլ ամէն առեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան եւս առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաբալիթ ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100- 150	ոսկի	գումարի համար
6	»	151- 200	»	» »
10	»	201- 500	»	» »
15	»	501-1000	»	» »
20	»	1001 և անկէ վեր	»	»

Վինըր Պանք-Ֆերայէն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաւատը կարգադրել, ուզած առեն վճարելով տեսակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայէն խնայուած գումարը պարունակող տետրակ ալ կը անձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային, նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկին զաս, Վինըր Պանք-Ֆերայէն կը ղրկի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններու։

ՏՂԻ ՆԷՃԸՆԼ ԲՐՕԹԷՔԹԸՐԸ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ
Լիվերփուլ, Զրէյ փողոց, թիւ 38

Ընկերութիւնս իր անհաւասար ուղղամտութեան և արդարաբար ու պատրաստակամ սովորութեան համաձայն կը հաստատէ ապահովագրեալներուն բոլոր պնդանները։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովէն (պէնտիքա) դուրս կ՝ելլեսարի։

Ամէնէն նպաստաւոր պայմաններ՝ քարուրիշ ո՛և է ընկերութիւն։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։

Արեւելքի Ընդհանուր Տնօրէն
Վիլիամ Ա. Գալթեանց

Կայսրա, Իլիսաի խան թիւ 7—8։
Գործակալութիւնք, Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

ԿԷՏԻԿՆԵՐԸ

Տէֆթէրը Խոզանի պաշտօնեաներէն Սրտգը էֆէնդի կողմէ պատրաստուած այս կարեւոր երկասիրութիւնը, որ կէտիկներու և սեփականութեան իրաւունքի վրայ կը խօսի, Թանկեան տպարանին մէջ հրատարակուած է խնամեալ տպագրութեամբ։ Ազնիւ կերպով յօրինուած այս գրքոյկը, իր օգտակար ու շահեկան բովանդակութեամբ, ներտպէս յանձնարարելի է ամէն կարգի ընթերցողներու, մանաւանդ կալուածատէրերու, որոնք յաճախ գաղափար չունին կէտիկներու և անոնց մասին գտնուած օրինական տրամադրութիւններուն վրայ։ Սոյն գիրքի վաճառման կեդրոնատեղին է Պապ Ալի Ճատէսի, Գանաթի գրատուն։ Գինն է 10 դրուշ։ Գաւառներու համար երկու ղ.-ի թղթատարի ծախք կ՝առնուի։ 18—20

ԿԱՐԵՒՈՐ

Թերթիս ձեռքէ վաճառման գործի մասին նոր կարգադրութիւն մը եղած ըլլալով, կը խնդրենք մեր ընթերցողներէն երկտողով մը մեզ իմաց տալ եթէ Պոլսոյ արուարձաններուն մէջ Արեւելքի չգտնուի վաճառողներու և ցրուիչներու քով։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԻ
ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՐՈՒԲԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵՏՈՆԱՏՆԵՐԻ ԲԱՑԵՐՄՈՒՐԵ
ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաթիֆէի սակարան, Սենկիալա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրոֆ։
ՄԵԾՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքերման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արաւիր, Ֆաքու, Պալաքօվօ, Եկաթերինոսլաւ, Եկիզապէթկրատ, Իսմայիլ, Կերսոն, Քիէֆ, Քազանքի, Հօքանդ, Քրէյնն չուկ, Մօսկուա (Կալրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայեվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նօվօ, Նիքօլայեվսք, Նօվօրոսիսք Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլոպոտա, Բոլդավա, Ռիգա, Ռիտսք, Ռոստով, Ռիպինսք, Սարատօֆ, Սիմֆերոպոլ, Սեմիպէլատինսք, Զիսիթօրոյ, Թիւմէն, Տօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուգ, Վիսքա, Վարենիշ, Վոլոկոտա և Վօսնէսէնսք։
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանդրիա (Եգիպտոսի մէջ), Պալիմէնց, Ներապոլի, Քաքօվքա, Նիքօրոյ և Սրօյա։
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՄԷՋ. —Լոնտոն, Բարիզ, Փէրէվ և Կ. Պոլիս։
Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սովորական վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով, նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քէմիթօնով՝ վաճառում ապրանքի։ Հիսանպատուոյ պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻՔԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ եւրոպական ոճի ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաթերմոսֆոբիի, պաղոսֆոսֆոբիի, հոլոթերմոսֆոբիի ու ասենէն նորանոր մեքենաներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խծաքը ու ականջի, քիթի, բերանի, կոկորդի ու խոչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տգեղութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը չեզոքնար գործիքով մը, որուն չնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու երեսին մէջ բժշկուած ըլլալը կ՝ապացուցանէ։

Վիրաբոյ ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն՝ կը կատարէ և ազոց կոկորդի նշիկները (պռոէմիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքներով։

Հիւանդ կ՝ընդունի մինչեւ կէս օր, Պանէ դարու, Հաճիրիէ թիպէլի դէմ, Արիկ Իւթիւնեան դէղարանը, իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիրաակ ճամբայ, Թագէմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը գիմող ամէն հիւանդները, իսկ վճարեալ աղքատներ ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պարտաւոր է։ 59—21

ՎԷՐԼՈՒԻԹՈՒՄԸ ՅՈՅՑ ՏՈՒԱԾ Ա.

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Իմնիին կաստրեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներուն մայրերուն միջոցով վճռին համաձայն

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Թանկագին սնունդ մըն է տղոց եւ աղջկանց համար։
$0 26

ԱՄԵՆ ԿՈՂՄ ՓՆՏՈՒՑԷՔ
ԶԱԳՈՒՇ ՕՂԼՈՒ
ՆՈՐ ՀՐԱՇԱՐԱԿ ՀԱՆԱՐ
ՊԱՀԻՐԷ ԵՒ ԶԱՔԱՆ
Սիկառի առաջնակարգ եւ ոճիր
ԹՈՒՂԹԵՐԸ
ԲՈԼՈՐ ԾԽԱՎԱՃԱՌԵՐՈՒՆ ՔՈՎ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ 36-2

ՀՐԱՇԱԼԻ, ԻՏԷԱԼ ԵՒ ԻՆԱՅՈՂԱԿԱՆ
ԼԱՄԲԱՐ ՄԸ
«ԿԷՔ ՍԷՇ»

Այս նորանոր լամբարներուն գործածութեան մէջ կէս վառի, բոլորովին չի կերպով, առանց գաւրդի ու գժուար մաքրելու։ Դիւրակիր է և հատ ի ծուխ չարձակեր, հետեւաբար առողջապահական է։ Այրողն սանդրիկ ժամ կը վառի անընդհատ, ժամը առնուազն 2½ փարայ ծախքով։ Լոյսը զօրաւոր։ ցարաբեր ու հանդարտ է։ Նրէ սոյն լամբարը երբի, թիմիրնկը մարի, առանց ոնեւ վնասոց առաջ բերելու։ Լամբարին չինուածքը պարզ, տոկուն ու վարելու է։ Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը ծախուի Ֆրիտաս Հաուզ և Կալիպ փաչա ընկեան մօտ, Զալաթիա, Ասսիբուրաքիրէ ձէնդրալի խանին մէջ, դատարանին փողոցը։ Սեպանիկի պանքային տակ գտնուող 19 թիւ վաճառատունը։ Կը բաւէ անգամ մը այցելել այդ վաճառատունը, հանելու համար մեր նկարագրած լամբարին։ Գործածելու գործակալներ կը փնտռուին։
15—9

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԿԸ ՓԱՓԱԳԻ
ԻՐ ՆՈՒԱԾ ՍԻՐԱՆԴ ԱՐԳԻԶԱՐԴԵՐՈՎ
ԼԱՒՍԱՆՆԱԼՈՒԻՆ

„ԲԱԴՆԱՏ"Ի
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՁԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 288
ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ
6 ֆապիճեայ լուսանկար՝ բլթիճապիպ 40 դր.
6 ֆապիճեայ լուսանկար՝ փայլուն 20 դր.
Գունաւոր լուսանկար. բնական մեծ. 120 դր.
12 ֆապիճեայ լուսանկար՝ բլթիճապիպ եւ մէկ ակրանճիսանց 108 դր.
ԱՐԱՒԵԼՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ
ԵՒ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ
ԻՐՂԱՆԵՐԿ ՆԿԱՐՈՒՄԻՆԻ
ՄԵՏԱՔՍԻ, ԿՏԱՒԻ ԵՒ ԹՈՒԱԼԻ ՎՐԱՅ
կ՝ուզե՞ս որ ամէն կերպով գոհ դառնաս։ Փութա՛ լուսանկարուիլ «ԲԱԴՆԱՏ»ի։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108	դր.
» » » վեցամս.	60	»
Գաւառներու համար տարին.	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի հմր. տարեկան	35	ֆր
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հաստիկ փոփոխման համար 2 դրշ.։ բաժանորդները անպայման կարիք կ՝ունենան առանձին կը ծանուցուին։ դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ ապահով միջոցը Մանդատն է։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԼԱՕ ՔԱՐ
Էլնտ ճէ՝ էրայ ի՛՝ շրրանս fopporէյշրն լիմիթրտ
սնգլիական ապահովագրական ընկ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բոլ Զրչեարs Լրնտրն

Դրամագլուխ	Անգլ. ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ.	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ
օսմանեան կայսերական պանկա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ո՛և է սէնտիքայի յարած չըլլալով, բացառիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վառագ ապահովագրել. հետեւաբար չէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաներու գիներն ԶԳԱԼԱՊԻՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ՝ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂԻՈՅՆ ՎՐԱՅ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՋՕՐՋ ՉԻԶՆԸԼ ԷՆՏՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ ԱՏՍԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՕՍԻԷԹԷ ՄԻԻԹԻԷԼ ՖՐԱՆՍԷԶ
ՏԸ ԼԻՕՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՕՍՏՈՒԿ ՓՈՍՏԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴՈՒԼԻՆ ՏԱԿ
Լիոն, Օթել տը Վիլ փողոց, թիւ 77
ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ, ՈՐ 1909 ՄԱՅԻՍ 15ԻՆ ՈՒՆԷՐ
Բաժնետէր 192,169
Սկզբնագրուած դրամագլուխ 215,573,800 ֆր.
Վճարուած դրամագլուխ 1,581,300 »
Վճարումներ 1 ֆր.էն սկսեալ, 100—500—1000 ֆր.ի և անկէ աւելի գումարներով ապահովագիրներ, 1—12 տարուան և աւելի պայմանաժամի մէջ վճարելի։
Ընդհ. գործակալ ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ԵԳԻՊՏՈՍԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ, ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԵՐԿՐԱՑ ՀԱՄԱՐ
ՖԷՔԱՆՍՈՒՆ ՏԷ ՋԱՖԷ
Զալաթիա, Սեն-Բիեր խան, թիւ 25-26
Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալութեան դրամատուն՝ ԲՐԻՏԻՇ ԼԻՈՆԷ, Զալաթիա.
Գործունեայ գործակալներ կը փնտռուին տրուարձաններու, օսմ. նահանգներու և յիշեալ երկիրներու համար։ Նպաստաւոր պայմաններ։ 50—30

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ՄԵԾ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ ՍԻՆԿԷՐԻ
Թիւ 343 առաջին յարկ, Սեմ-Փողոց Բերայի
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է